

Historické památky města Znojma

Bakalářská práce

Studijní program: B3107 – Textil
Studijní obor: 3107R006 – Textilní a oděvní návrhářství
Autor práce: **Tereza Pokorná**
Vedoucí práce: doc. ak. mal. Svatoslav Krotký

TECHNICAL UNIVERSITY OF LIBEREC
Faculty of Textile Engineering

Historic sights of Znojmo city

Bachelor thesis

Study programme: B3107 – Textil

Study branch: 3107R006 – Textile and Fashion Design - Textile and fashion design (Liberec)

Author: **Tereza Pokorná**

Supervisor: doc. ak. mal. Svatoslav Krotký

Zadání bakalářské práce

Historické památky města Znojma

Jméno a příjmení: **Tereza Pokorná**
Osobní číslo: T15000271
Studijní program: B3107 Textil
Studijní obor: Textilní a oděvní návrhářství
Zadávací katedra: Katedra designu
Akademický rok: **2018/2019**

Zásady pro vypracování:

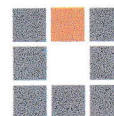
1. Rešerše na téma historické památky města Znojma.
2. Vytipování historických památek jako inspirace pro textilní objekt.
3. Výběr vhodné technologie pro realizaci výtvarné textilie.
4. Výtvarné návrhy pro textilní tisk.
5. Realizace textilního objektu.

Rozsah pracovní zprávy:

25 s.

Forma zpracování práce:

tištěná

Seznam odborné literatury:

RICHTER, Václav. 1900-1970. Znojmo. Václav Richter, Bohumil Samek, Miloš Stehlík ; fotografovali Vladimír Fyman, Vladimír Hyhlík. 1. vyd. Praha : Odeon, 1966. Památky ; sv. 21. 221 s. ISBN: 01-501-66

Premonstrátský klášter v Louce : dějiny – umělecká výzdoba – ikonologie. [Petr Kroupa ... et al.]. Vyd. 1. Znojmo : Jihomoravské muzeum : Okresní úřad Znojmo, 1997. 121 s. ISBN: 80-902383-0-0

KONEČNÝ, Lubomír Jan. 1948-. Románská rotunda ve Znojmě : ikonologie maleb a architektury. Lubomír Jan Konečný. 1. vyd. Brno : Host, 2005. 449 s. ISBN: 80-7294-171-2

Vedoucí práce:

doc. ak. mal. Svatoslav Krotký
Katedra designu

Datum zadání práce:

5. října 2018

Předpokládaný termín odevzdání:

18. dubna 2019

Ing. Jana Drašarová, Ph.D.
děkanka

V Liberci 5. listopadu 2018

Ing. Renata Štorová, CSc.
vedoucí katedry

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé bakalářské práce a konzultantem.

Současně čestně prohlašuji, že texty tištěné verze práce a elektronické verze práce vložené do IS STAG se shodují.

16. 4. 2019

Tereza Pokorná

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych velmi poděkovala vedoucímu mé práce doc. ak. mal. Svatoslavu Krotkému za veškerou snahu, pomoc a čas, který mi věnoval. Velmi si cením všech rad, které mi po celou dobu tvoření dával a tím mě poháněl kupředu.

Dále bych chtěla poděkovat Ing. Janě Černé a Bc. Jakubovi Neufussovi za veškerou pomoc a rady při realizaci mého praktického výstupu.

Poděkování patří také mému strýci Robertu Pokornému za pomoc a informace při vytváření kovové konstrukce.

Mé velké díky patří mým milovaným rodičům, babičce a přátelům za obrovskou podporu během celého mého studia.

Anotace

Bakalářská práce na téma „Historické památky města Znojma“ je rozčleněna na část teoretickou a na část praktickou.

Cílem práce bylo zjistit historii města Znojma a popsat jeho vybrané historické památky, jejichž panorama bylo hlavním motivem, který byl přetransformován do tvorby a samotné realizace tisku, respektive potiskování námi vybraných textilií pomocí metod a technik pro textilní tisk.

Teoretická část práce se věnuje historii města Znojma, provádí deskripci jeho vybraných historických památek, které jsou z hlediska umění ukázkou různých uměleckých slohů, seznamuje s historií tisku a tiskem na textilie.

V praktické části bakalářské práce se zabýváme inspirací a realizací potištěných textilií vybranými historickými památkami města Znojma a jeho charakteristickými rysy. Ty se staly námětem a předlohou pro potiskování textilií. V rámci praktické části jsme prostřednictvím sítotisku a sublimačního tisku přenesli tyto motivy na námi vybrané textilie, které jsou praktickým výstupem této práce.

KLÍČOVÁ SLOVA:

ZNOJMO

HISTORIE

PAMÁTKY

SÍTOTISK

SUBLIMAČNÍ TISK

TEXTIL

INSPIRACE

Annotation

The bachelor thesis "Historic sights of Znojmo city" is divided into the theoretical part and the practical part.

The aim of the work is to describe the history of Znojmo city and to depict its selected historical sights, whose panorama was the main motive which has been transformed into the creation and realization of printing, or printing of textiles selected by us using methods and techniques for textile printing.

The theoretical part deals with the history of Znojmo city, describes selected historical monuments, which are from the point of view of art in various artistic styles and introduces the history of printing and printing on textiles.

In the practical part of the bachelor thesis we deal with the inspiration and implementation of printed textiles by selected historical monuments of the city of Znojmo and its characteristic features. These have become the subject and pattern for textile printing. In the practical part, through the screen printing and sublimation printing, these motives were transferred to the selected textiles, which are the practical output of this work.

KEYWORDS:

ZNOJMO

HISTORY

MONUMENTS

SCREEN-PRINTING

SUBLIMATION PRINTING

TEXTILE

INSPIRATION

OBSAH

ÚVOD	9
1. Historie města Znojma	10
2. Vybrané historické památky města Znojma	12
2.1 Rotunda sv. Kateřiny.....	13
2.2 Znojemský hrad.....	16
2.3 Kostel sv. Mikuláše.....	17
2.4 Radniční věž.....	20
2.5 Loucký klášter.....	24
3. Tisk	26
3.1 Tisk z výšky.....	27
3.2 Tisk z hloubky.....	28
3.3 Tisk z plochy.....	29
4. Tisk na textil	31
4.1 Sítotisk.....	34
4.1.1 Sítotisk textilní.....	37
5. Praktická část	38
5.1 Inspirace.....	38
5.2 Konstrukce – tvar.....	40
5.3 Grafické zpracování návrhů.....	42
5.4 Výběr materiálů.....	45
5.5 Sítotisk.....	46
5.6 Tisk pomocí šablony.....	52
5.7 Sublimační tisk.....	54
5.8 Finální realizace.....	57
5.9 Fotodokumentace.....	58
ZÁVĚR	64
SEZNAM ODKAZŮ	65
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	66
SEZNAM OBRÁZKŮ	68
DOPROVODNÝ MATERIÁL - CD - ROM	

ÚVOD

Město Znojmo je třetím nejvýznamnějším historickým městem Moravy a z pohledu historie také oblíbeným městem českých králů. Král Přemysl Otakar I. povýšil před rokem 1226 Znojmo na královské město. Blízkost rakouské hranice formovala dějiny města již od počátku 11. století. V současné době je město Znojmo pro mnoho zahraničních návštěvníků vstupní branou do České republiky.

Tématem mé bakalářské práce jsou „Historické památky města Znojma.“

Při mé úvaze nad volbou daného tématu sehrály významnou roli moje pracovní zkušenosti a poznání, kterých se mi dostalo v Jihomoravském muzeu ve Znojmě. Tam jsem působila v červenci, srpnu a září roku 2017 jako průvodkyně a měla jsem tak možnost podrobnějšího seznámení s historickými památkami města. Ty jsou velmi zajímavé a učarovaly mně natolik, že jsem je zvolila jako hlavní téma své bakalářské práce.

Dalším východiskem pro zpracování této práce je skutečnost, že jsem se ve městě Znojmo narodila, prožila jsem zde převážnou část svého života a měla jsem tak jedinečnou možnost osobně poznat četné architektonické památky, které jsou reprezentovány celou řadou stavebních slohů. Příkladem může být barokní zámek, románská Rotunda sv. Kateřiny nebo gotický chrám sv. Mikuláše.

S ohledem na unikátní spojení těchto úžasných historických památek, které prostupují a propojují se s nádhernou přírodou, jsem se rozhodla, že všechny tyto artefakty přetransformuji pomocí tisku na námi zvolené textilie, které budou potištěny panoramatem vybraných historických památek města a stanou se tak praktickým výstupem této práce.

1. Historie města Znojmo

Historie dnešního Znojma přímo navazovala na tradici současného Hradiště sv. Hipolyta[1], někdejšího mocného a rozlehlého staroslovanského hradiště z 9. a 10. století, které bylo jednou z nejdůležitějších pevností Velké Moravy.

Když se po rozpadu Velké Moravy objevila v polovině 11. století nezávislá a rozlehlá feudální knížectví, byla jedním z nich i "Znojemská země", jak tomu nasvědčuje i pozdější rozdělení Moravy českým vévodou Břetislavem.

První písemná zmínka o Znojmě je v listině z roku 1048, na základě které kníže Břetislav založil probošství v Rajhradě a kde je mezi svědky uveden znojemský kastelán Markvart. Po smrti knížete Břetislava připadlo Znojemsko jeho synu Konrádovi I. a Znojmo se stalo sídlem údělných přemyslovských knížat.

Základem nového města bylo početné osídlení kolem tržiště, které bylo koncipováno českým králem Přemyslem Otakarem I. před rokem 1226. Nové královské město se stalo nejmohutnější pevností na jižní hranici Přemyslovského státu. Znojemský minoritský klášter byl také místem posledního odpočinku Přemysla Otakara II. po nešťastné bitvě na Moravském poli v roce 1278, v níž padl.

Za vlády krále Jana Lucemburského byly městu uděleny mnohé výhody a výsady. Například roku 1324 byla městu přidělena práva pro obchod s vínem a solí. Znojmo hrálo v dějinách země důležitou roli i později, když zde byl v roce 1393 za účasti krále Zikmunda, moravského markrabího Jošta, vévody Albrechta a míšeňského markrabího Viléma domluven tajný spolek proti českému králi Václavu IV. Za druhého spiknutí proti králi Václavovi IV. však bylo Znojmo v rukách české strany a proti vojskům Zikmunda a Albrechta Rakouského se uhájilo. Smrt císaře Zikmunda ve Znojmě v roce 1437 znamenala konec pro dynastii Lucemburků.

V roce 1459 byl ve Znojmě ujednán jednoroční mír mezi Čechami, Moravou a Rakousy. Město se v této době začalo pomalu hospodářsky vzmáhat po překonaných nepokojích a v roce 1462 s povolením krále Jiřího z Poděbrad razilo svoji vlastní minci s městským znakem, na němž se poprvé objevuje písmenko "Z".

Král Ludvík Jagelonský potvrdil městu v roce 1523 městské právo, jímž se řídila i řada dalších měst a městeček. Z této doby pochází nádherný pergamenový Kodex městských práv, uložený ve znojemském okresním archivu. Na zemském sněmu konaném v roce 1535 ve Znojmě bylo přijato moravské zemské zřízení, které patří k našim důležitým právním památkám. V 16. století bylo Znojmo městem bohatým, kde kvetl zejména obchod s vínem a ovocem. Město v této době zažívalo zlaté časy.

Po nešťastné bitvě na Bílé hoře se zde v roce 1628 opět konal zemský sněm, na němž bylo pro Moravu přijato Obnovené zřízení zemské, jež uzákonilo dědičnost Habsburků na českém trůně, absolutismus, rekatolizaci a germanizaci. V této době zcela vymizela čeština z úřadování ve městě. Vrcholem útrap třicetileté války, za níž město utrpělo značné škody, bylo již třetí obsazení Švédy, a to v roce 1645.

Až do druhé poloviny 17. století pak bylo město ohrožováno Turky. Koncem 18. a začátkem 19. století trpělo město napoleonskými válkami. V roce 1805 procházelo městem pod vedením samotného Napoleona francouzské vojsko, táhnoucí ke Slavkovu. Napoleon se ve městě objevil ještě jednou v roce 1809 a svedl u Suchohrdel krátkou vítěznou bitvu.

V období českého uvědomování byl v roce 1870 ve Znojmě založen vlastencem, notářem a básníkem Janem Vlkem první český spolek Beseda znojemská, který v dějinách opětovného počestování Znojma sehrál velmi důležitou úlohu. V roce 1918 byl učiněn neúspěšný pokus o odtrhnutí Znojma a Znojemska od nově vzniklé Československé republiky. Po mnichovském diktátu však bylo od ČSR odtrženo a stalo se součástí tzv. Sudet. Ještě v roce 1938 sem přijel na osobní inspekci Adolf Hitler. Po útrapách druhé světové války, v jejímž závěru utrpělo město škody rozsáhlým bombardováním, bylo město osvobozeno Rudou armádou až v poslední den války, dne 8. května 1945. V roce 1971 bylo historické jádro města pro svoji značnou památkovou hodnotu prohlášeno za historickou památkovou rezervaci.

Obrázek č. 1 Nejstarší pohled na Město Znojmo z roku 1523

2. Vybrané historické památky města Znojmo

Historie města je proslulá řadou historických památek, z nichž jsou některé zapsány i do seznamů kulturních památek České republiky. V následujících podkapitolách se některými z těchto památek budu zabývat.

Mezi historické památky města Znojmo, o kterých budu pojednávat v následujících podkapitolách, patří rotunda Panny Marie a sv. Kateřiny, která je mohutnou románskou stavbou se vzácnými freskami. Vystavěna byla na vysoké skále. Mezi další významné památky řadím i Znojemský hrad nad údolím Gránického potoka. Nelze opomenout ani gotický chrám sv. Mikuláše, který se tyčí nad řekou Dyjí. Dále je to radniční věž, která je odrazem gotické kultury a Loucký klášter, který je jedním z nejvýznamnějších míst ve střední Evropě.

2.1 Rotunda svaté Kateřiny

Historie Rotundy Nanebevzetí P. Marie a sv. Kateřiny je datována před polovinou 10. století a bezpochyby se jedná o nejcennější klenot románské architektury v České republice. Znojemská rotunda se nachází v bývalém areálu přemyslovské pevnosti, kterou vybudoval český kníže Břetislav I., a to v areálu pivovaru.

Vnitřní stěny rotundy jsou opatřeny viditelnými malbami, které vznikaly postupně v několika fázích a pásech, a na kterých jsou vyobrazeny a dokumentovány atributy přemyslovské historie a její panovníci.

V letech 1131 - 1134 byly malby doplněny o dalších devatenáct knížat - pražských „Přemyslovců“, mezi které patří např. kníže Bořivoj (875-888), Břetislav I. (1035-1055), Svyatopluk II. (1055-1061) nebo poslední vyobrazený kníže Soběslav I. (1125-1140).

Ve 12. století byla rotunda zasvěcena sv. Kateřině alexandrijské. Důležitosti a významnosti se dostalo románské rotundě Nanebevzetí P. Marie a sv. Kateřiny po roce 1226, kdy se z velkofarního kostela změnila na královskou kapli.

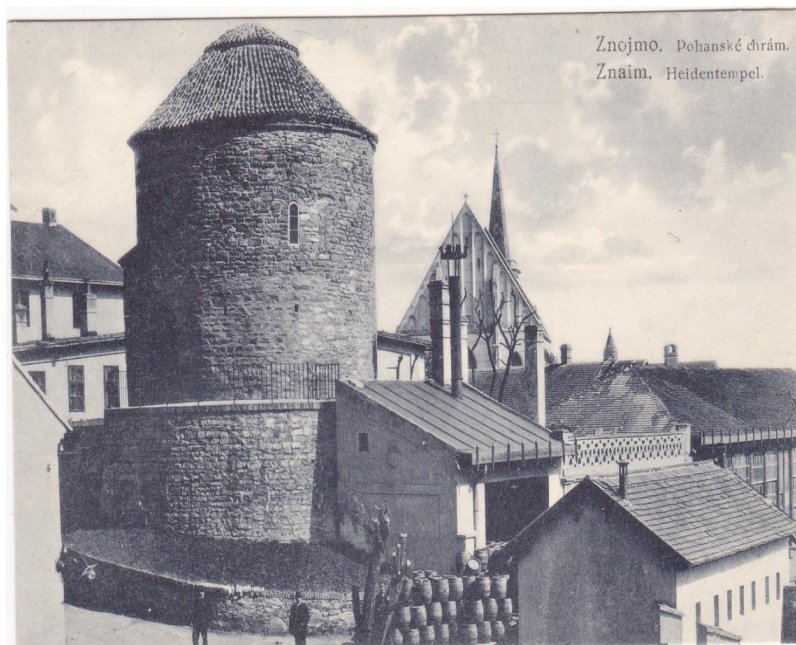
Od tohoto okamžiku se nazývala Rotundou sv. Kateřiny. Počátkem 19. století sloužila majiteli pivovaru jako prasečí chlévek. Postupem doby byla k dispozici také jako tančírna s nalévárnou.

Dne 30. 3. 1962 byla rotunda sv. Kateřiny prohlášena za národní kulturní památku,[2] zejména díky řadě románských maleb zobrazujících povolání Přemysla Oráče od pluhu na knížecí stolec, dále povolání věrozvěstů Konstantina a Metoděje králem oráčem Rostislavem k pluhu ke křesťanské orbě.

V rotundě se nachází unikátní nástěnné malby z roku 1134, které objednal údělný kníže Konrád II. Rotunda je vyzdobena malbami církevních motivů jedinečné galerie českých Přemyslovců, včetně prvního českého krále Vratislava II a scény nazvané povolání Přemysla Oráče poselstvím kněžny Libuše na knížecí stolec do Prahy.[3]

Tento úsek maleb představuje v odborné literatuře světské období. Zobrazeny jsou též malby osmi předvelkomoravských knížat a velkomoravských křesťanských panovníků se štítem víry, kopím Ducha svatého (jímž je slovo Boží) a praporcem, od prvního krále Slovanů Sárma (626-661) po Mojžíše II. (894-906), posledního knížete Velké Moravy.

V samotné rotundě se nachází faksimilie nápisu, která zobrazuje rok 1134 jako dobu vyhotovení maleb a přestavby rotundy knížetem Konrádem II. Genealogie rodu Přemyslovců je spojena se zpodobněním Ježíše Krista, apoštolů, evangelistů a života Panny Marie.

Obrázek č. 2 Historický pohled na Rotundu svaté Kateřiny

Obrázek č. 3 Historický pohled na Rotundu svaté Kateřiny z pozdější doby

Obrázek č. 4 Pohled na Rotundu svaté Kateřiny v dnešní době

2.2 Znojemský hrad

Tento kamenný hrad, původně vystavěný ze dřeva a hlíny, vznikl na počátku 11. století po připojení Moravy k českému knížectví. Po vyčlenění samotného znojemského údělu roku 1092 se stal hrad správním, politickým a vojenským sídlem, a proto byl důkladně upraven a z části vybudován z kamene. Na přelomu 12. A 13. století pak došlo k přestavbě na vrcholně středověký hrad.

Znojemský hrad byl dlouhá staletí královským majetkem. Počátkem 15. století se jej zmocnili stoupenci moravského markraběte Prokopa pod vedením Jana Sokola z Lamberka a Hynka Suchého Čerta z Jevišovic, kteří v roce 1404 odolali dobývání hradu, a to vojskem vévody Albrechta a krále Zikmunda.

Po husitských válkách začal být znojemský hrad zastavován. Prvním zástavním majitelem se stal roku 1439 Albrecht z Leskovce. Zástavní majitelé se často střídali. Ve vlně konfiskace po bitvě na Bílé hoře o hrad přišel Zdeněk z Roupova.

Roku 1645 jej poničili Švédové. Až do 18. století byl hrad pouze udržován a dokonce i předhradí zůstávalo volné, pěstovala se na něm vinná réva. V roce 1710 se jediným majitelem hradu stali bratři z Deblína, za nichž proběhla výrazná barokní přestavba, dokončená roku 1732.

Město Znojmo od pánů z Deblína získalo část hradu, včetně prostoru kolem rotundy sv. Kateřiny, a vystavělo zde pivovar. Původní hradní jádro pak bylo přestavěno na barokní zámek. V roce 1784 zemřel poslední potomek pánů z Deblína a ze zámku se stal vojenský lazaret. Od roku 1865 je majitelem celého areálu město Znojmo, které sem postupně přemístilo Jihomoravské muzeum.[4]

Na nádvoří hradu se nachází Břetislavova studna a přenesená orlice z roku 1806, jejímž autorem je J. Schmutzer. Ve vstupním sále znojemského hradu se v kopuli nachází freska Jana Michala Fisée - Alegorie svornosti a Slávy Čech, Moravy a Slezska z roku 1720. Dále Deblínská kaple s plastikami světců, v popředí sv. Norbert a sv. Augustin, lapidárium v podobě muzejního prostoru, kde jsou soustředěny kamenné výtvary ze Znojma a z blízkého okolí, renesanční truhla z poslední čtvrtiny 15. století, expozice z dějin Znojemska a interiér pokoje biedermeier z historické expozice na hradě.[5]

Obrázek č. 5 Celkový pohled na znojemský hrad

2.3 Kostel svatého Mikuláše

Za nejstarší zmínku o kostele sv. Mikuláše ve Znojmě můžeme považovat denáry ražené ve Znojmě za knížete Lutolda asi r. 1103. Na denárech je vyražena silueta kostela a nápis S. Nicolaus.[6] Pravděpodobně se jednalo o kupecký dvůr na skalnatém ostrohu naproti znojemskému hradu, jehož součástí byla také kaple sv. Mikuláše, patrona kupců. Kolem byla osada německy mluvících obyvatel. V té době už také existoval na nejvyšším místě znojemského okrsku kostel sv. Michaela s česky mluvící osadou.

Písemné zmínky jsou až z r. 1131 a dále z r. 1190, kdy byla kaple sv. Mikuláše svěřena patronátu nově zakládaného premostránského kláštera v Louce. Loucký klášter ji povýšil na farní kostel a král Přemysl Otakar I. kolem r. 1208 nově vystavěl větší kostelní budovu.

Roku 1125 se také hovoří o farní škole. Při zakládání města roku 1226 byla tato stavba vybrána jako hlavní kostel.

Kostel sv. Mikuláše na Mikulášské nám. je monumentální stavbou se síňovým trojlodím a uzavřeným pětibokým presbytářem, k jehož severní straně přiléhá dvoupatrová sakristie.

K východní straně kostela byla dodatečně připojena vysoká věž. Ke třem stranám chrámového trojlodí byly postupně přistavovány kaple a předsíně. Románský a pravděpodobně i gotický kostel byly od roku 1338 do druhé poloviny 15. století postupně nahrazovány novou stavbou.

K nejstarším částem kostela patří severní předsíň s obkročnou klenbou, obvodové zdivo a obě podlaží sakristie. Výstavba kostela byla změněna a dovršena v husitských válkách ve slohových formách podunajského gotického umění. Kolem poloviny 15. století bylo nově zaklenuto presbyterium i síňové trojlodí, do jehož západní části byla vložena pozdně gotická kruchta.[7]

Koncem 15. století byly přistavěny jižní kaple. Dostavba po husitských válkách je připisována Mikuláši ze Sedlešovic. Kromě barokních úprav dvou kaplí nebyl kostel až do poloviny 19. století přestavován. Z jeho dvou věží po stranách presbytáře se zachovala pouze spodní část věže severní.

V letech 1848 až 1851 byla vystavěna nová věž při východní straně presbytáře. V prvních desetiletích 20. století byl kostel pronikavě renovován.

Chrám sv. Mikuláše je chloubou moravské gotické architektury. Jak bylo výše uvedeno, jedná se o trojlodní halový kostel s odsazeným polygonálně ukončeným presbytářem. Obvodové zdi trojlodí a mezilodní sloupy byly dokončeny před rokem 1390. Roku 1400 následovala výstavba presbytáře, jehož zaklenutí spadá do závěrečné fáze lucemburské gotiky a bylo provedeno za husitských válek v letech 1422 – 1437. Subtilní žebrové klenby mají v presbytáři a hlavní lodi síťové schéma, zatímco v bočních lodích jednoduché křížové.

Klenba presbytáře je vystavěna na konzolách zdobených sochami, jež jsou dílem parléřské huti.

Chrám je dále tvořen zpěváckou kruchtou z 60. let 15. století, po vzoru chrámu sv. Štěpána ve Vídni, a kamenným sloupcovým sanktuáři ze 70. a 80. let 15. století dosahujícím výše 19 metrů.

V chrámu sv. Mikuláše poslouchal poslední český panovník z rodu Lucemburků 9. prosince 1437 mši svatou a ještě téhož dne zemřel.

Obrázek č. 6 Pohled na kostel svatého Mikuláše z radniční věže

Obrázek č. 7 Pohled na kostel svatého Mikuláše a faru od Rotundy sv. Kateřiny

2.4 Radniční věž

Z historického pohledu je radniční věž odrazem gotické kultury a v současné době neodmyslitelným obrazem Znojma. Z dostupných zdrojů na www.toulky-znojemskem.cz vyplývá, že původní znojemská radnice s věží se s největší pravděpodobností nacházela na nynějším Václavském náměstí, přibližně v místech domu č. 2. Radnice byla postavena v první polovině 40. let 15. století a se stavbou radniční věže se začalo 17. července 1447, jak o tom svědčí latinský nápis umístěný na severní straně věže. Dokončena byla v roce 1457 a tyčí se do výšky 66,58 m. K samotné výšce věže ve sborníku pro muzejní a vlastivědnou práci pod názvem Průvodce městem Znojmem Jiří Svoboda uvádí, že věž i s kopulí je vysoká 79,88 m a je vidět za jasného počasí i ze sousedního Rakouska. Z ochozu věže jsou někdy vidět i alpské vrcholky.

Podle autora Karla Kučy (Praha 2011, s. 655) se znojemská radniční věž nachází v současném Znojmě na ulici Obrokova 12. Jak dále jmenovaný autor ve své knize Města a městečka v Čechách na Moravě a ve Slezsku (VIII. díl) popisuje, jedná se o původní gotickou stavbu z konce 14. století, která je výslovně doložena z roku 1397 s tím, že byla jednopatrová, s klenutými místnostmi, horní síní a věží s orlojem a zvonem. Byla postavena kameníkem a stavitelem Mikulášem ze Sedlešovic v letech 1445 až 1448, a to v době, kdy se kraj i město vzpamatovaly z ran utrpených během husitských válek.

Sklepy pod radnicí zahrnují i rozlehlý dvoulodní sál sklenutý na střední pilíře. Kolem roku 1550 vznikl renesanční portál a 1584 byla obecní síň v patře, krytá dosud dřevěným stropem, zaklenuta křížově na dva střední sloupy, postranní sloupy a rohově na čtvrtsloupy. Renesanční úpravy radnice podle K. Kučy trvaly do roku 1587. Potom byl zřízen sloupový ochoz s věží a její střechu pokryl roku 1592 měděný plech. Podobu radnice s atikou a cimbuřím zachycuje veduta z roku 1617.

Radniční věž působí dle mého názoru jako lehká a vzdušná věž, která se tyčí do oblak. Její střecha ve mně vyvolává dojem, jakoby plula v oblacích. Bezpochyby je dominantní stavbou, která spojuje v dnešním Znojmě Horní náměstí a Náměstí T.G.M.

Její siluetu lze naléznout na vinětách lahví se znojemskými víny a bezpochyby je pro svoji jedinečnost a neopakovatelnost symbolem Znojma.

Podle internetových zdrojů dostupných na www.toulky-znojemskem.cz jsou součástí historie Radniční věže opravy, které zmiňuji níže.

V roce 1592 po několika opravách střešní krytiny byla břidlice nahrazena mědí. O dva roky později bylo opraveno zdivo, věž byla nově omítnuta a nabílena, ochoz byl natřen tmavě. Na všech čtyřech dílech okruží byly tehdy městské znaky držené lvy. Jejich opravu a přemalbu provedl Jan Jakob, který namaloval také ciferníky věžních hodin. V roce 1656 po švédském pádu do Čech došlo k další opravě věže. Při té příležitosti byl do hlavní věžní bání vložen pamětní list psaný latinou. Věžní hodiny se opravovaly v roce 1670 a věž dostala novou omítku. K rozdělení malty bylo tehdy, jak uvádí archivní prameny, použito 10 věder vína a 5 věder piva.

Další pozornost zasluhuje oprava hlavní věžní bání v roce 1833, v rámci které byl do mosazné skříňky v bání uložen spis shrnující události a život města od roku 1656. Práce byla tehdy zadána pokrývačskému mistru Tomáši Janouschovi z Jihlavy. Ten vykonal veškeré opravy bez lešení. Věž byla opravována ještě v roce 1854, kdy byl dřevěný ochoz vyměněn za litinu. Práce byly svěřeny tesařskému mistru Wallenderovi z Retzu. Lité zábradlí dodaly železárny z Blanska. Na samém sklonku 2. světové války, při náletu 20. dubna 1945, byla radniční věž na jižní straně ochozu poškozena.

K rozsáhlé opravě došlo počátkem padesátých let. Původně otevřený ochoz byl tehdy uzavřen dřevěným bedněním s malými okny po obvodu. Tehdy byla také snesena a opravena hlavní věžní bání. Počátkem 90. let 20. století se na věži začaly objevovat závady ohrožující bezpečnost chodců. Proto bylo v druhé polovině roku 1993 přistoupeno k dosud posledním rozsáhlým opravám. Byla spuštěna nejvýše umístěná radniční bání a následně otevřeno 8 tub s dokumenty, které v ní byly uloženy. Nejstarší schránka pocházela z roku 1816 a obsahovala mj. ukázky dobových platidel a také dva křížky Hispanica z 26. září 1656.

Obrázek č. 8 Historický pohled na radniční věž

Obrázek č. 9 Pohled na radniční věž v dnešní době

2.5 Loucký klášter

Duchovní, kulturní i hospodářský život Znojma po staletí ovlivňovaly kláštery. Loucký klášter byl založen na východním místě nedaleko důležitých cest do Rakous a blízko brodu a mostu přes řeku Dyji v lokalitě obce, která nesla jméno Louka.

Loucký klášter je jedním z nejvýznamnějších míst svého druhu ve střední Evropě a představuje premonstránský klášterní komplex. Mohutné budovy premostránského kláštera dodnes vypovídají o bohaté minulosti jednoho z nejmocnějších opatství Moravy a Dolních Rakous. Klášter tvoří monumentální barokní budovu, ve které se nachází bývalá pretatura, spojovací křídlo, důstojnický pavilon a východní terasa. Součástí klášterního komplexu je kostel Nanebevzetí Panny Marie a sv. Václava a románská krypta pod kostelem, jejichž součástí jsou zajímavě vystavěné hlavice nosných sloupů.

Klášterní kostel sv. Václava byl svěcen kolem roku 1215 podle svědectví nedatované listiny. Jedná se o trojlodní kostel, který patří k nejzajímavějším pozdně románským kostelům v Čechách.

Pod klášterním kostelem se nachází dvojlodní krypta, která je sklenuta křížovými klenbami, jejich travé jsou oddělena kamennými pásy. Střední sloupy s válcovými či polygonálními dříky mají krychlové hlavice, ale také pokročilejší kalichové hlavice s bobulem a rotujícím listem asi z 2. čtvrtiny 13. století. [8]

Založení kláštera je datováno kolem roku 1190 zakládající listinou a je spojeno se znojemským údělným knížetem a knížetem českým, Konrádem Otou a jeho matkou Marií[9], dcerou selského velkoknížete Uroše. Areál kláštera prošel během staletí složitým architektonickým vývojem. Nejstarší pozdně románská kamenná podoba kláštera se torzálně zachovala dodnes.

Klášter se stal postupem doby důležitým hospodářským a kulturním centrem, o čemž svědčila jeho knihovna, kterou se dodnes chlubí Strahovský klášter v Praze. Zásahu na jejím růstu měli členové řádu premonstrátů, z nichž je nutné zmínit dva, kteří proslavili Znojmo, a to Prokopa Diviše, jako vynálezce hromosvodu, a Šebastiana Freytaga z Čepirohu, který zavedl na Znojemsku pěstování okurek.

Na nejstarší fázi výstavby v Louce upozorňuje dvojloďná krypta z první poloviny 13. století. Její protáhlý tvar s apsidou na východě odpovídá tvaru presbytáře konventního kostela. Ryté nápisy v omítce svědčí o tom, že krypta byla od 14. století využívána jako vězení pro řeholníky.

Nejvíce se na klášteře podepsalo období baroka. Roku 1748 začala pod vedením dolnorakouského zemského architekta F. A. Pilgrama monumentální a nákladná barokní přestavba, která zůstala ze dvou třetin nedokončena.

Největší stavební a kulturní rozmach kláštera byl zastaven josefínskými reformami, díky kterým se proměnil v největší kasárnu ve Znojmě. Klášter byl zrušen roku 1784. Poté byl využíván jako kasárna, továrna na tabák a v letech 1851 - 1869 sloužil jako prostor pro Ženijní akademie rakouské armády, která měla původně sídlo ve Vídni. Poté sloužila budova opět jako kasárna až do roku 1990.

Loucký klášter se do civilního života vrátil až v devadesátých letech dvacátého století, značně sešlý se zdevastovaným okolím a interiérem. Některé prostory kláštera jsou dodnes využívány ke společenským účelům. Návštěvníky vždy okouzlí krásou své klenby a její plastickou výzdobou.

Obrázek č. 10 Celkový pohled na Loucký klášter

3. Tisk

Historie tisku spadá do kultury lidstva. Tisk byl využíván k obrazovému a textovému sdělení transformace tiskové barvy z tisknoucích částí pomocí tiskové formy na vhodné materiály, např. papír, pergamen, hedvábí a jiné látky. Samotný proces tisku spočívá v přenesení barvy.

Historie tisku spadá do doby starých Indů. Prvními náznaky tisku jsou razítka a pečetidla u starých Asířanů a Babyloňanů. Později se objevuje v Číně deskotisk a dále také v Egyptě, kde byly v pyramidách objeveny lněné, barevné a potištěné látky, které byly zhotoveny ručními tiskacími vzory (modely). Pro jejich zhotovení se používalo šablon. Známa byla též rozložitelná tisková forma sestavená ze znaků z vypálené hlíny.

Pod slovem tisk rozumíme opakovaný přenos psané či kreslené předlohy z tiskové formy barvou za působení tlaku na potiskovatelný materiál. Mezi základní činitele tisku řadíme:

- **Tisková forma** - je rozebiratelný nebo nerozebiratelný soubor tisknoucích a netisknoucích prvků.
- **Tisková barva** - je to směs jemně rozptýlených částic barevného pigmentu v koloidním pojidle.
- **Potiskovatelný materiál** - je to každá látka, na kterou lze pomocí tlaku přenést písmo nebo kresbu.
- **Tlak** - umožňuje přenos barvy z tiskové formy na potiskovatelný materiál.

Samotná kvalita tisku závisí na tom, jak dlouho tlak působí. Čím je doba působení delší, tím kvalitnější potisk získáme.

Na procesy tisku poukazuje historie různým způsobem. Nejčastěji charakterizuje tisk realizovaný z plochy, z hloubky a výšky.

V knize Encyklopedie knihy autor Petr Foit (Praha, 2006 s. 886) rozlišuje tři základní procesy tisku, mezi které patří vývojově nejstarší tisk z výšky, dále vývojově mladší tisk z hloubky a již modernější tisk z plochy, který pochází z 20 století.

Mezi nejnovější tiskové techniky patří tisk skrze síto neboli sítotisk, elektrostatický tisk a tryskový tisk. Podle autora Petra Foita využívá těchto způsobů tisku umělecká a reprodukční grafika.

Obdobně rozlišuje procesy tisku autor Augusta, J. M. (Praha, 1927, s. 377), který ve své knize Rukověť sběratelova hovoří o tisku z plochy, tisku z hloubky a v neposlední řadě o tisku z výšky.

3.1 Tisk z výšky

Tisk z výšky je nejstarší a stále nejčastěji používaný tisk, ve kterém barevné tisknoucí části tiskové formy tvoří vyvýšenou jednotnou rovinu, přičemž snížené části barvu neotiskují, jelikož barvu nepřijímají. Proces tisku z výšky se uskutečňuje mechanicky a zpracování závisí od vstupního materiálu, nejčastěji na dřevo, kámen nebo kov. Při samotném procesu tisknutí dochází k přenesení barvy na tisknoucí vrchní části formy, která je otiskována ručně obtiskem nebo tiskem v knihtiskařském lisu. Převratným fenoménem v tisku z výšky byla technologie Johanna Gutenberga, která využívala nový typ tiskové formy se sazbou jednotlivých kovových tiskových písmen. Foit, P. (Praha 2006, s. 887).

V rámci tisku z výšky jsou světlá místa z desky vybrána způsobem mechanickým nebo chemickým tak do hloubky, že při navalení barvy nejsou vůbec dotčena barvou a při tisku samém ani na papír se jich nedotýká. Navalená barva ulpívá jen na vyvýšených plochách, již tisknou. Desky pro tisk z výšky se dělají buď cestou mechanickou, tj. řezáním nebo rytím, nebo cestou chemickou, tj. leptáním, případně cestou galavnickou. Augusta, J. M. (Praha, 1927, s. 411).

Jedná se o polygrafickou tisknoucí techniku, v rámci které jsou tisknoucí prvky podstatně vyvýšeny nad netisknoucí místa formy.[10]

3.2 Tisk z hloubky

Tisk z hloubky je další polygrafickou tisknoucí technikou, jejímž vynálezcem u nás byl Karel Klíč (narozen roku 1841 v Hostinném nad Labem).

Studoval na Akademii výtvarných umění v Praze, kde se seznámil s litografií a s problémy reprodukční fotografie. V roce 1878 novým způsobem zaleptal polotonovou kresbu do měděné desky - heliogravura. V roce 1890 rozvinul techniku hlubotisku, když nejdříve přenesl na tiskovou formu autotypickou síť, kterou rozložil později na kopírovaný polotonovaný obraz do tiskových bodů.

Chemická metoda heliogravury spočívala v nalezení prostředku, jak umožnit přenesení a vyleptání polotonovaných fotografií do kovu, přičemž podkladem byl želatinový papír, do jehož citlivé vrstvy vkopíroval diapozitiv. Foit, P. (Praha 2006, s. 886).

Tisk z hloubky byl druhým nejstarším způsobem tisku, při kterém barvou nanesené tisknoucí části tiskové formy byly vyleptány do různé hloubky kovové desky, přičemž zvýšený okolní povrch, z něhož byla barva setřena, netiskl.

Tisk z hloubky byl prováděn pomocí ručního měditiskařského lisu, který prováděl otisk pomocí měděných, ocelových či zinkových desek a přitom využíval chemických vlastností tisku z plochy. Při použití chemických prostředků jsou historické formy tisku z hloubky členěny na několik druhů, a to na leptu a akvantity. Foit, P. (Praha 2006, s. 886).

3.3 Tisk z plochy

Poslední polygrafickou techniku pro účely této bakalářské práce představuje tisk z plochy, při kterém jsou tisknouce i netisknouce místa na proudech formy ve stejné výšce.

J. A. Agusta ve své knize Rukověť sběratelova (Praha 1927) uvádí, že pravým tiskem z plochy je litografie - kamenotisk, papirografie - tisk z papíru s vrstvou podobných vlastností jako litografický kámen, a algrafie - tisk z aluminiových desek.

Podle J. A. Agusty je materiálem lithografický kámen solenhofenský, tj. jemnozrnný vápenec uhličitý, jenž nesmí mít skvrny. Tuto metodu objevil a zdokonalil až Alois Senefelder (1771-1834).

Studiem odborné literatury zabývající se tiskem z plochy jsem zjistila, že byl vývoj tohoto tisku provázen kamenotiskovými a ofsetovými stroji, které tvořily jednu skupinu založenou na vynálezu litografie. Ofsetová technika byla zmodernizována kamenotiskem, u kterého byla kamenná forma nahrazena kovovou deskou. Zmiňuji proto Aloise Senefeldera, který zkonstruoval několik typů kamenotiskových lisů, u nichž byl tlak vyvoláván dřevěným tříčem. První stroj byl lis s kyvadlovým tříčem. Tlak byl vyvoláván nožní pákou. Lisy knihtiskové a měditiskové se neosvědčily. Mitterer později sestrojil lis, který měl nepohyblivý tříč, pohyboval se však vozík s litografickým kamenem. Vlhčení a navalování barvy se provádělo ručně. Pohon byl ruční. V roce 1811 B. KOENIG vynalezl knihtiskový rychlolis, který byl v roce 1851 G. SIEGLEM upraven pro kamenotisk a jeho základními činiteli byly tlakový válec a litografický kámen. Stroj měl již vlhčící zařízení. Nevýhodou stroje byla rovinná tisková forma pro malou rychlost tisku, proto se hledalo vhodné konstrukční řešení pro upnutí tiskové desky na válec. Lepší kvality se dosáhlo ofsetovým tiskem, kde kresba byla přenesena nejdříve na ofsetovou gumu a z ní na papír.

Tisk z plochy[11] se do počátku 20. století považuje za nejmladší způsob tisku, v němž barvou opatřené tisknouce elementy kamenné tisknouce formy jsou v téže rovině s ostatními místy tiskové plochy, které barvu odpuzují. Tisk se provádí v ručním litografickém lisu.

Pro tuto relativně mladou skupinu grafických technik, pocházejících z konce 18. století a později dynamicky se rozvíjejících, je charakteristická měkká kresba, která na papíru spočívá lehce, aniž by do něho byla jako u tisku z výšky vytlačována.

Nevytváří reliéf tiskové barvy pro tisk z hloubky a většinou není znatelný ani otisk okraje tiskové formy, který je typický pro hlubokotiskové techniky v podobě fazety.

Na základě Senefelderova pravidla, podle kterého voda při tisku odpuzuje mastnou barvu a naopak, funguje také úspěšný pokračovatel litografie světlotisk. V rámci světlotisku jsou partie kresby pokryté chromovanou želatinou a osvětlením tvrdnou, ve vodě se nerozpouštějí a dobře přijímají mastnou tiskařskou barvu, zatímco neosvětlené partie vlhkem nabobtnají a barvu odpuzují. Charakteristickým rysem světlotiskových reprodukcí je obraz se širokou škálou tónů složených ze ztvrdlého a jemně vrásčitého zrna, které dává skleněné desce vlastní tiskovou schopnost Foit, P. (Praha 2006).

4. Tisk na textil

Z pohledu historického na základě dostupných pramenů pojednávajících o tisku na textil je patrné, že byl tisk na textil známý již od starověku. V Egyptě Koptové používali techniku přímého tisku. Ve středověku tištěné tkaniny napodobovaly dražší sametové a brokátové. Tisk z dřevěných forem nahradil později tisk šablonový, tzv. filmový, který umožnil použít složité vzory s náročnou barevností. Tím se dostala potištěná textilie na stejnou úroveň jako textilie s tkaným vzorem.

Podle Skarlantové, J. a Vechové, M. (Plzeň 2005, s. 57) vzniká vzor na textilu nejčastěji potiskováním. S tiskem na textil se setkáváme v rámci různých textilních výrobků, mezi které řadíme trička, halenky, sukně a jiné. Jak uvádí Skarlantová, J. a Vechová, M. (2005), ruční tisk patří k nejjednodušším a nejstarším technikám vzorování textilu a provádí se pomocí tiskátek, přičemž se jedná o tisk z výšky a výsledkem je pozitivní vzor. Při ručním tisku se vytváří vzor (dekor) tiskátkem na již hotovou tkaninu, kdy se nanáší na povrch textilu pomocí textilní formy. Tento způsob se podobá razítkování papíru.[12]

Nejstarší tiskařskou technikou přímého tisku na textilie je ruční tisk, který vytváří jednobarevné nebo vícebarevné vzory textilie pomocí příslušných barev a dřevěné formy s dřevěným nebo kovovým reliéfem vzoru. Každá barva vzoru vyžaduje vlastní formu, která představuje vzhled, tvar a souhrn prostředků, jimiž je vyjádřen obsah díla. Druhem ručního tisku na textil je modrotisk. Vzniká tak, že se na bílou textilií nanáší dřevěnou formou vzor v podobě rezervy. Negativní vzor se vytváří následným barvením látky v barvicí lázni z indiga, vápna, zelené skalice a jiných příměsí. Na počátku se otiskovala přírodní barviva krouživým pohybem proutků otiskem peří. Dále se tisklo černými sazemi rozetřenými v oleji a červenou hlinkou.

Mezi různé druhy a techniky tisku na textil patří modrotisk, fototisk, filmový tisk, přenosový tisk, sítotisk, vločkový tisk, světlotisk, dále pak techniky např. potiskování, otisk nebo vzorování podle šablony. Skarlantová, J. a Vechová, M. (2005) k výše zmíněným druhům a technikám uvádějí následující:

Modrotisk - představuje ruční tisk vzoru na bílou tkaninu pomocí dřevěných forem. Tkanina se ponoří do barvicí lázně (kýpy) z indiga, vápna, skalice zelené a dalších přísad, čímž vzniká bílý vzor na tmavě modrém podkladu. Z pohledu historie se tento druh tisku používal v orientu a v Evropě od konce 17. století, a to zejména v Holandsku. V Čechách se modrotisk používal od konce 18. století.

Fototisk - je dalším druhem tisku na textilie a je starším názvem pro světlotisk. Jde o způsob potiskování textilií chemicko-fyzikálními pochody. Vzor se na textilii napuštěnou chemickými látkami vyvolává působením světla podobně jako u fotografie.

Světlotisk - u světlotisku vzniká vzor negativní bílý na modrém podkladu. Část procesu se odehrává v temné komoře, kde se pracuje s chemickými roztoky. Výsledek nevidíme hned jako u jiného druhu tisku, ale až na světle, které hraje důležitou roli, i když netiskne vzor, jelikož světlo vzor vyvolává na stejném principu, jako se vyvolává fotografie. Vzor vzniká pomocí šablony, rezervy, přes kterou působí světlo na chemicky upravenou tkaninu.

Filmový tisk - jde o způsob potiskování textilií pomocí šablon a silonu, polyesteru, skelných vláken a dalších chemicky odolných materiálů. Pro každou barvu se vytváří samostatná šablona.

Přenosový tisk - je to tisk provedený na roli nebo archu papíru se sublimací disperzních barev, na textilii se přenáší přitlakem na speciálních válcích při teplotách 200 °C. Tento způsob umožňuje přenos i technicky náročných vzorů, a to i na tkaniny, které se obtížně potiskují běžnými způsoby.

Sítotisk (serigrafie) - jde o techniku tisku. Tiskovou formou je jemné pevné síto z hedvábí nebo umělých vláken, které je napnuto na rámu. Místa, která se nemají tisknout, jsou vykryta, tisková barva se protlačuje oky nevykryté plochy (šablony). Jde tedy o techniku ručního tisku se šablonami, která se zdokonalila a ze které se později v manufakturách vyvinul rámový tisk. Šablona byla upevněna v dřevěném rámu, kterým se pohybovalo po tkanině. Šablonu tvořilo síto vypnuté v rámu. Na sítu byl vzor negativně vykryt lakem. Tato technika byla zdokonalena a začala se běžně používat nejen při potisku látek.

Vločkový tisk - jedná se o zvláštní druh potiskování textilie. Plasticový vzor připomínající vlasovou tkaninu vzniká pryskyřičným pojivem, do něhož se pomocí elektrostatického pole kolmo a hustě vedle sebe nanosou na podkladovou textiliu krátká vlákna. Tento druh tisku se používá zvláště na polyamidové oděvní textilie, na záclony a dekorační textil.

Strojový tisk - je tiskem z hloubky. Vzor je vyryt na tiskacím válci, každá barva má svůj válec. Potisk se provádí značným tlakem tiskacího hlubotiskového válce na textiliu. Tento způsob umožňuje potiskovat nekonečné množství látky a navíc vzorem s velmi jemnými detaily.

Vzorování - představuje princip či techniku, která vychází z barvení nebarevné textilie. Dekor vzniká rezervováním textilie před odbarvením, což znamená, že místa, která budou tvořit dekor, chráníme - rezervujeme před, aby k nim nepronikla barva. Vznikne tak negativní dekor, tj. světlý vzor na tmavším podkladu. Existuje několik rezervací vzoru. Vzor, desén, je dekoračním prvkem, přičemž vzor se využívá při potiskování. Vzor může být podle převažujících motivů abstraktní, rostlinný, živočišný, figurální či věcný.

Potiskování - znamená vytváření barevných vzorů na povrchu textilie pomocí textilního tisku. Podle způsobu provedení se hovoří o tisku přímém, leptem, rezervovém, ručním, filmovém, strojním a přenosem.

Otisk - je mechanické přenesení kresby nebo malby tlakem na papír či jiný materiál, např. textiliu.

4.1 Sítotisk

Pro účely této bakalářské práce a pro potřeby její praktické části se dále v teoretické části zabývám deskripcí tiskové techniky sítotisku, která byla použita k praktickému výstupu této práce při vlastním tisku na vybrané textilie.

Sítotisk[13] je pokročilou formou šablonování. Provádí se pomocí jednoduchého rámu, v němž je vypnuta polyesterová síťovina.

O sítotisku odborník na danou problematiku Jiříček, V. a kol. ve své knize Příručka sítotisku a tamponového tisku (Brno, 1994) uvádí, že se používá v průmyslu k potiskování obalů, přístrojů, štítků, textilií a mnoho dalších věcí. V textilním průmyslu při potiskování textilií se podle V. Jiříčka používá způsob, který je podobný technologii barvení a užívá organická barviva. Tato barviva se vmíchají do přenašeče, kterým bývá obvykle hmota na škrobovém či podobném základu. Takto vzniklou barvou se sítotiskovou technikou textilie potiskne.

Podle Skarlanotové, J. a Vechové, V. (plzeň 2005, s. 72) se technika sítotisku postupně zdokonalovala. Vycházela z rámového tisku, při kterém byla šablona upevněna v dřevěném rámu, kterým se pohybovalo po tkanině. Šablona tvořila síto vypnuté v rámu. Na sítu byl vzor negativně vykryt lakem. Běžně se používá při potisku látek a označuje současně přenos barvy přes síto.

Sítotisk se v odborné literatuře rozděluje na sítotisk umělecký - serigrafie, sítotisk grafický, sítotisk technický - průmyslový, sítotisk textilní a sítotisk speciální. Autor Jiříček, V. a kol.(Brno, 1994) charakterizuje výše uvedené druhy sítotisku následujícím způsobem:

Sítotisk umělecký (serigrafie) - jde o umělecký sítotisk, jehož výsledkem bývají obvykle jednoduché originály nebo série autorizovaných tisků, plakátů apod. Techniku seriografie používá grafik nebo řemeslný tiskař. Seriografie využívá všech druhů šablonové techniky, tisků přímých barev i rastrů a tisku barevnou směsí.

Sítotisk grafický - označuje tisk pouze na papír, jako např. plakáty, kartonáž, ale i tisk na samolepící materiály, reklamní tisk na tvrdé plastové desky, samolepící etikety a jiný plošný tisk, obsahující grafické tiskové motivy nebo text.

Sítotisk technický (průmyslový) - představuje potisk nejrůznějších předmětů v podobě výtisků, panelů, CD disků, obalů, lahví, keramiky, lyží, hraček apod. Technický sítotisk bývá často koncipován jako prostorový - rotační nebo kuželový pro obaly na olej či kosmetiku.

Sítotisk textilní - v textilním průmyslu se užívá sítotisku dvěma základními způsoby určenými systémem barev.

U pigmentového způsobu jsou barevné pigmenty rozmíchány ve vhodném pojivu. Natištěná barva zakotví na povrchu vláken a fixuje se obvykle teplem. Tento způsob se používá převážně k potisku konfekce, triček, vlajek, prostírání apod. Druhý způsob je podobný technologii barvení v textilních barevnách a používá organická barviva.

Mezi činitele sítotiskové techniky, které se využívají v procesu samotné aplikace tisknutí na textilie, řadíme tiskovou předlohu, tiskovou formu, přenos tiskového motivu, vyvolání, sušení, síť, odvrstvení a pomocné prostředky a tisková zařízení barvy, přičemž tyto činitele popisuje Jiříček, V. a kol. (Brno 1994) níže uvedeným způsobem:

Tisková předloha - označuje se také jako printon a je významnou součástí vlastního tisku. Pro technickou fotografii jsou vhodné kontrastní materiály. Černé plochy musí být skutečně proti světlu černé, kontury ostré, bez přechodů do šedé.

Tisková forma - tu tvoří šablonový rám, síťovina a šablonové vrstvy. Rám je důležitý pro upevnění síťoviny. V současné době se používají rámy kovové, na které se síťovina lepí speciálními lepidly. V případě dřevěných ráků se používá dřevo z borovice nebo modřinu a slepené jsou epoxydovým lepidlem. Síťovina je na rámu přilepena.

Sítovina - je vlákno z monofilních tkanin. Prakticky se používají dva vlákenné materiály a to polamid (síťoviny Nybolt) a polyester (síťoviny Polymon). Rozdíl mezi nimi je takový, že polyamidové vlákno je pružnější, tažnější a více odolné proti abrazivním materiálům, kdežto polyester je pevnější a chemicky odolnější, stabilnější a trvanlivější. Polyamid se používá tam, kde potřebujeme místně pružnou

šablonu odolnou proti abrazivitě keramických barev s vyšším protažením síta při tisku. Polyesterovou tkaninu naopak tam, kde je důraz kladen na přesnost tisku a životnost.

Šablonové vrstvy - šablonové vrstvy se dělí na přímé a nepřímé. Přímá šablona je taková, která tvoří příští tiskovou formu, která se vytvoří přímo na síťovině napnuté v rámu, např. přímou kresbou vykrývacím materiálem nebo kopírováním na světlocitlivou vrstvu. Nepřímá šablona se zhotovuje z vykrývacího materiálu mimo síťotiskový rám, např. z papíru nebo speciálního šablonového filmu. Na síťovinu se přenese přilepením, vtlačáním apod.

Přenos tiskového motivu - se provádí kontaktním kopírováním ve vakuovém rámu, osvitem a přímým kopírováním. Vakuový rám při kontaktním kopírování má být vybaven jemnou pryžovou membránou, která dobře obepne veškeré nerovnosti předlohy i síta. Rámy musí mít čistou plochu skla. Na spodku rámu má být žlutá zářivka se spektrem umožňující snadnou manipulaci se světlocitlivým materiálem. Osvit představuje speciální zdroj světla, který osvětluje kontury a fotopolymorní emulze, aby byly dobře vytvrzeny. Dochází k reakci světlocitlivé vrstvy (emulze) s ředidly, které obsahují tiskové barvy. Pro osvit světlocitlivých síťotiskových vrstev se vyrábějí úzkopásmové zdroje světla, osazené metalhalogenidovými vysokotlakovými výbojkami dotovanými železem, které generují aktinické modré světlo.

Přímé kopírování - je nejmodernějším způsobem osvitování síťotiskových světlocitlivých vrstev. Jednotka pro přímé kopírování obsahuje komoru se speciální vysokofrekvenční bezelektrodovou úzkopásmovou výbojkou a optikou, která umožňuje promítání motivu z diapozitivu přímo na síťotiskový rám, opatřený světlocitlivou vrstvou. Promítací komora je řízena počítačem tak, že automaticky ostří, exponuje, případně i rozdělí obraz do příštích tiskových polí podle předem připravené masky, včetně soutiskových či okrajových značek.

4.1.1 Sítotisk textilní

Jedním ze základních způsobů textilního sítotisku je pigmentový tisk, kterým se budu dále zabývat v této podkapitole. Autoři Prášil, V. A Šašková, J. (Liberec 2008) uvádí, že pigmentový tisk představuje jeden z nejdůležitějších technologických postupů v potiskování textilií. V současné době se více jak 50 % textilií potiskuje touto technologií.

Mezi výhody pigmentového tisku patří jednoduché použití a univerzální použití na různých materiálech a směsích vláken. Po tisku také není nutné práť.

Podle Prášila, V. a Šaškové, J. (Liberec 2008) obsahuje tiskací pasta pro pigmentový tisk pigment, pojidla, zahušťovadlo a přísady. Pigmenty jsou nerozpustné ve vodě i v organických rozpouštědlech.

Pojidla musí tvořit film, který spojí vlákno a částice pigmentu a zafixuje je. Zahušťovadlo je vodním systémem se syntetickými zahušťovadly na bázi polykarbonových kyselin. Mezi přísady Prášil, V. a Šašková, J. zařazují např. fixační prostředky pro zlepšení pojidel a syntetických záhustek, dále změkčovadla na bázi silikonů pro lepší omak potištěných textilií a modifikátory reologických vlastností.

5. Praktická část

5.1 Inspirace

V praktické části mé bakalářské práce jsem se zaměřila na vytvoření potištěných textilií pomocí sublimačního tisku a sítotisku. Inspirací pro mě bylo mé rodné město Znojmo, jeho historické památky a vše, co si každý představí, když se řekne „Znojmo“ - okurky a víno.

Při zamyšlení nad tím, jak toto téma zpracovat, jsem se vydala na Kraví horu, odkud je krásný výhled na město a jeho hlavní památky. Zvolila jsem pět památek (Rotundu sv. Kateřiny, Znojemský hrad, Mikulášský kostel, znojemskou radniční věž a Loucký klášter), které jsem si nejdříve nakreslila tužkou v linii a poté z těchto vybraných památek seskládala panoráma. Na základě kresby liniemi jsem pak vytvořila celý koncept.

Obrázek č. 11 Celkový pohled na Znojmo

Obrázek č. 12 Znojenské okurky

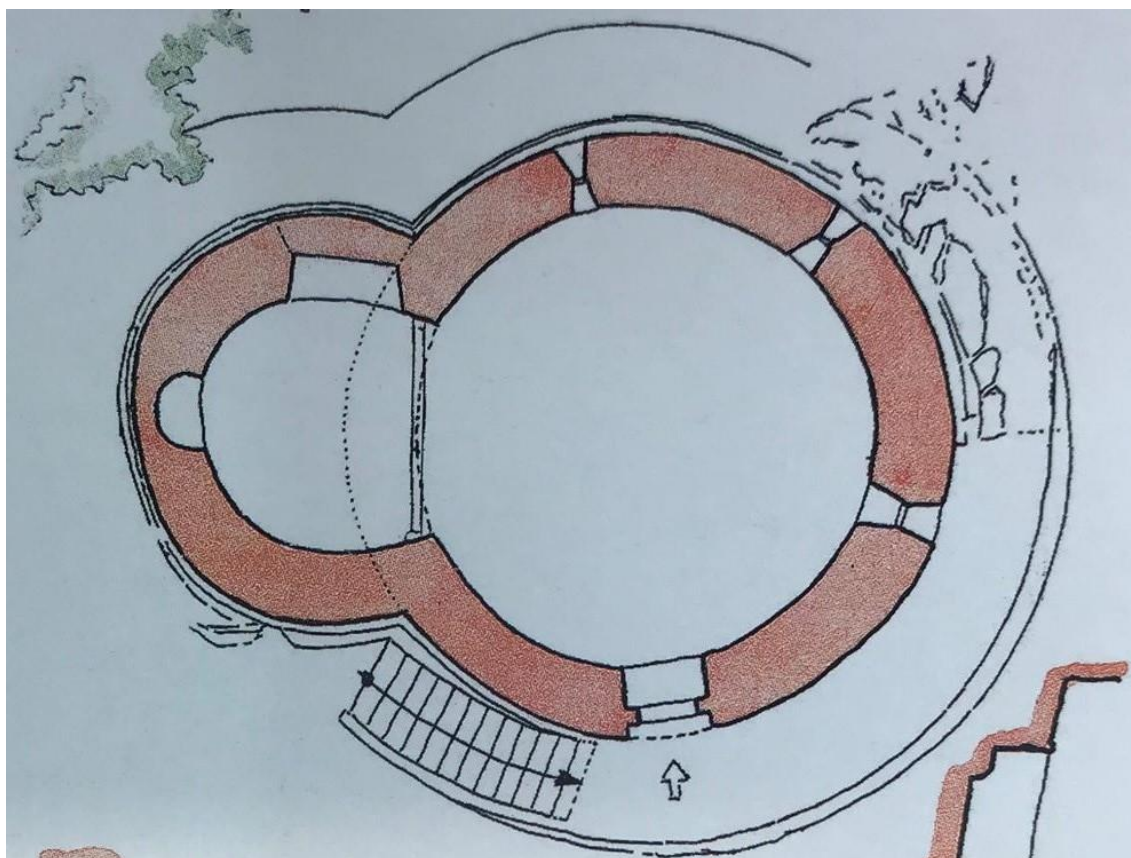

Obrázek č. 13 Vinice

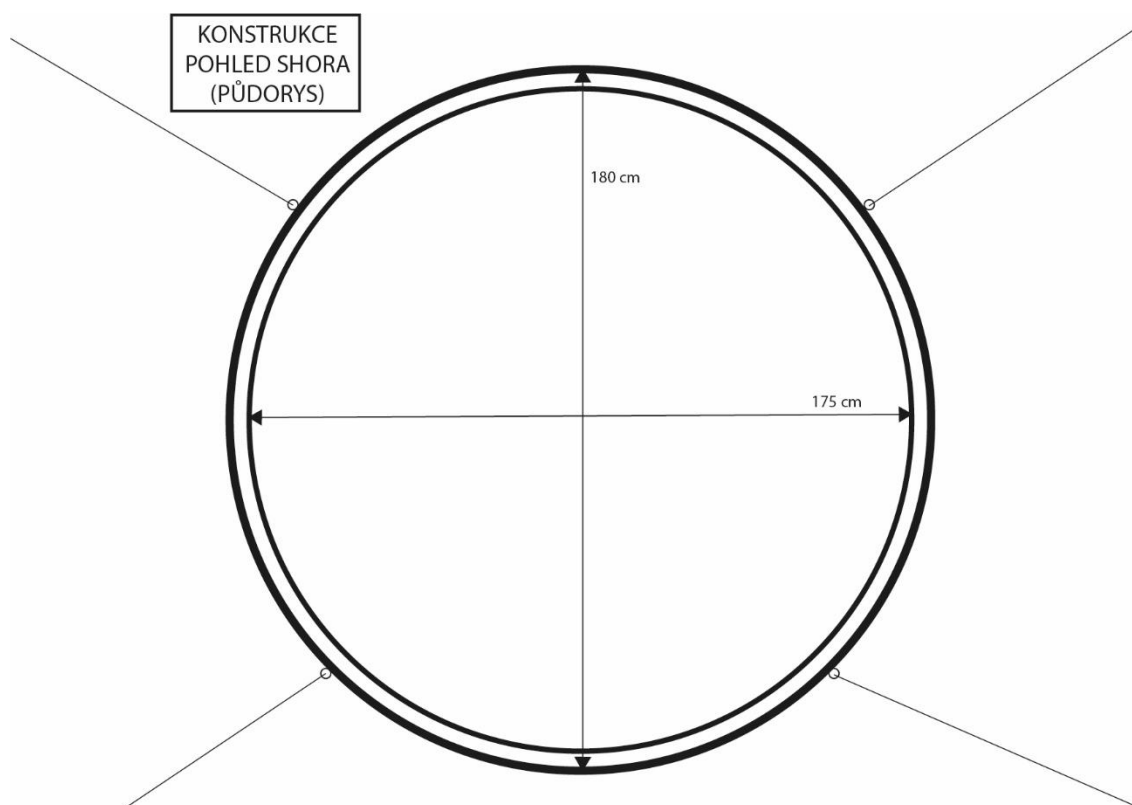
5.2 Konstrukce - tvar

Když jsem uvažovala nad tvarem a instalací mé textilie, inspiroval mě tvar jedné z památek, a to kruhovitý tvar rotundy sv. Kateřiny.

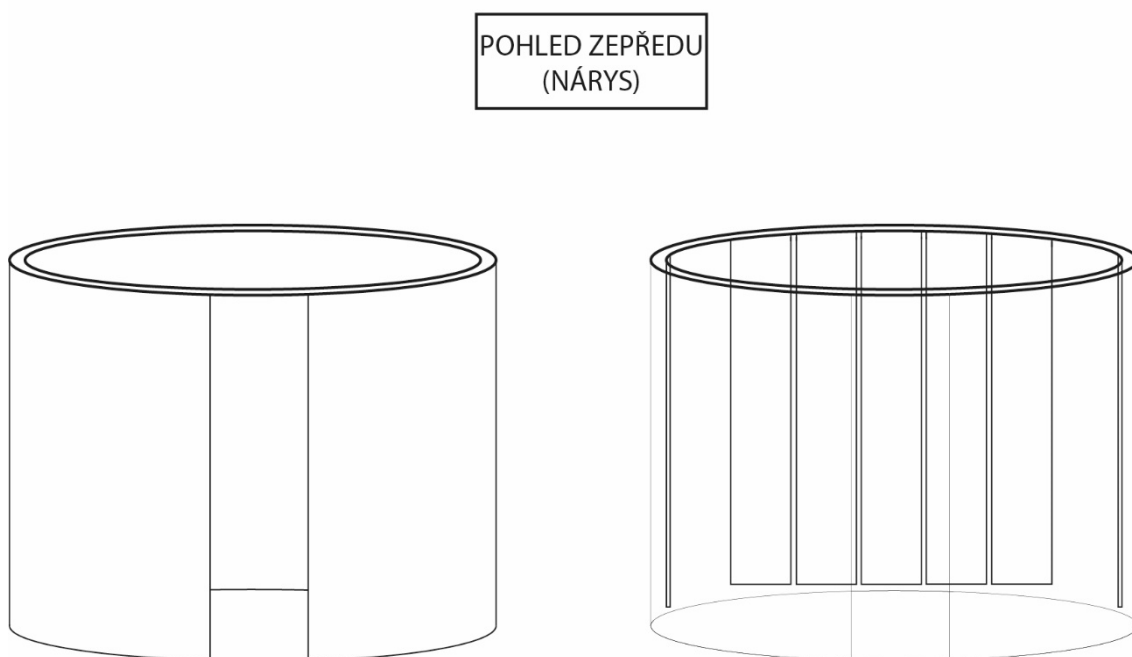
Nechala jsem vytvořit kovovou konstrukci z materiálu - tzv. jeklu. Tuto konstrukci jsem zohýbala a rozdělila na dvě části pro lepší manipulaci při převážení z místa na místo a sestavování. Vytvořila jsem dva kruhy. První kruh (vnější) o průměru 180 cm a druhý kruh (vnitřní) o průměru 175 cm. Kruhy se poté spojily pomocí šroubů. Pro samotné spojení a zavěšení konstrukce jsem použila šrouby s matkami, šrouby s oky a ocelová lanka s označením 1,5, pomocí kterých byla konstrukce vytažena ke stropu.

Obrázek č. 14 Půdorys Rotundy sv. Kateřiny ve Znojmě

Obrázek č. 15 Návrh na vytvoření konstrukce (pohled shora)

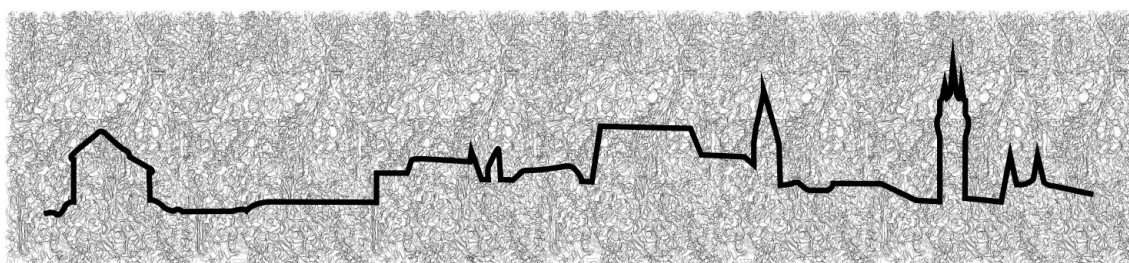

Obrázek č.16 Návrh na vytvoření konstrukce a zavěšení materiálu (pohled zepředu)

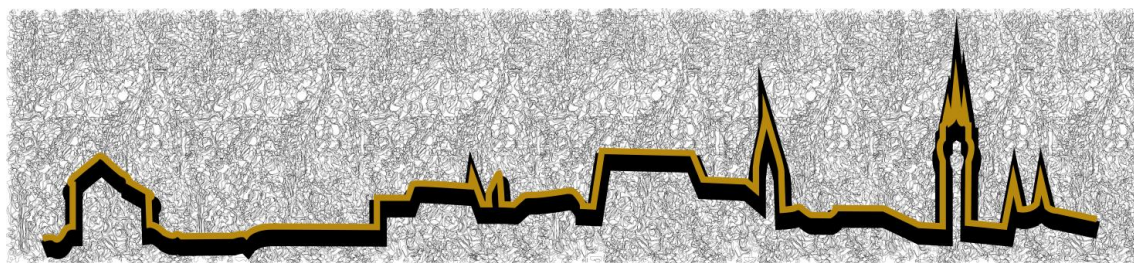
5.3 Grafické zpracování návrhů

Návrhy, které jsem načrtla na papír, jsem naskenovala. V programu Illustrator jsem pak tvořila a připravovala veškerou grafiku pro tisk. Jelikož jsem prvotní návrhy kreslila celé v lince, použila jsem tuto techniku i v dalších fázích svého praktického výstupu. Většinu návrhů jsem kreslila až v grafickém programu Illustrator. Některé návrhy jsem nejdříve načrtla rukou a poté v uvedeném programu, například skleničku vína stojící na sudu. Zabývala jsem se také tím, co pro mě a ostatní Znojmo představuje a co chci, aby se v mé práci objevilo. Byly to především již zmiňované vybrané památky, víno, vinice a okurky. Při kreslení v grafickém programu jsem vybírala různou tloušťku čar, aby nezaklil hlavní koncept. Čar jsem totiž kreslila opravdu mnoho.

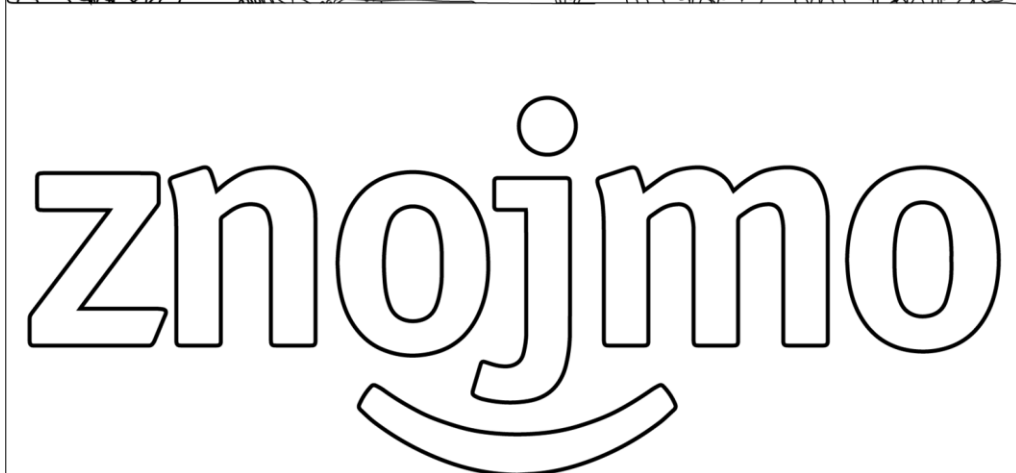
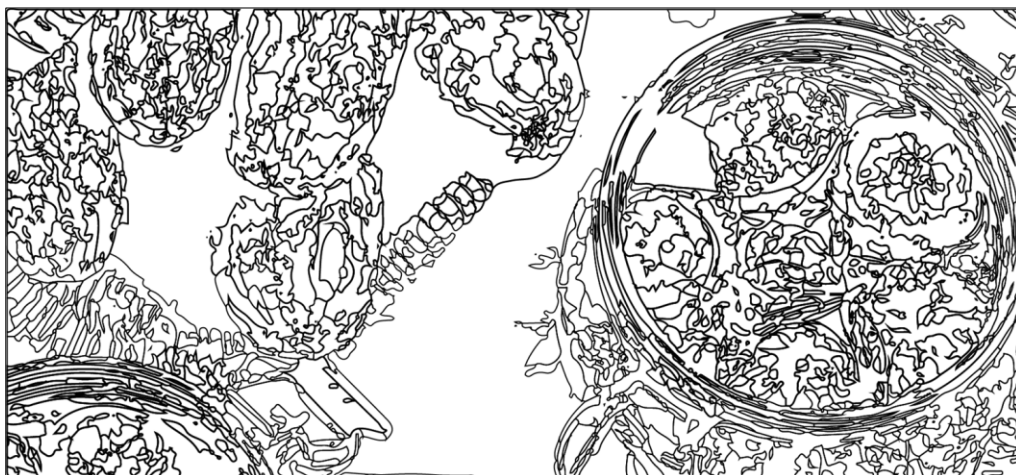
Jediný obrázek, který jsem zvektorializovala a následně upravila a dokreslila, byl Znojemský znak (erb). V tomto případě jsem usilovala o to, aby byla výsledná kresba co nejpodobnější originálu, proto jsem volila postup vektorizace obrázku a následnou úpravu. Některé návrhy tedy vznikaly nejprve v ruce a poté v grafickém programu, některé rovnou v programu Illustrator.

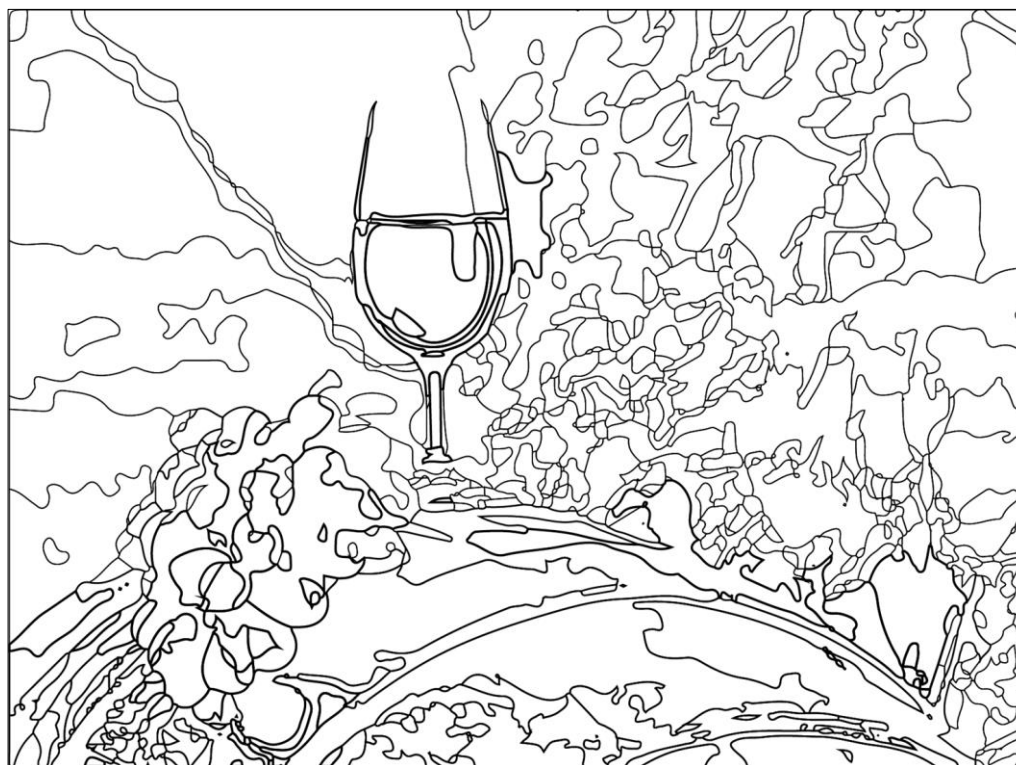
Obrázek č.17 Grafický návrh – panorama města Znojma (vnější strana materiálu)

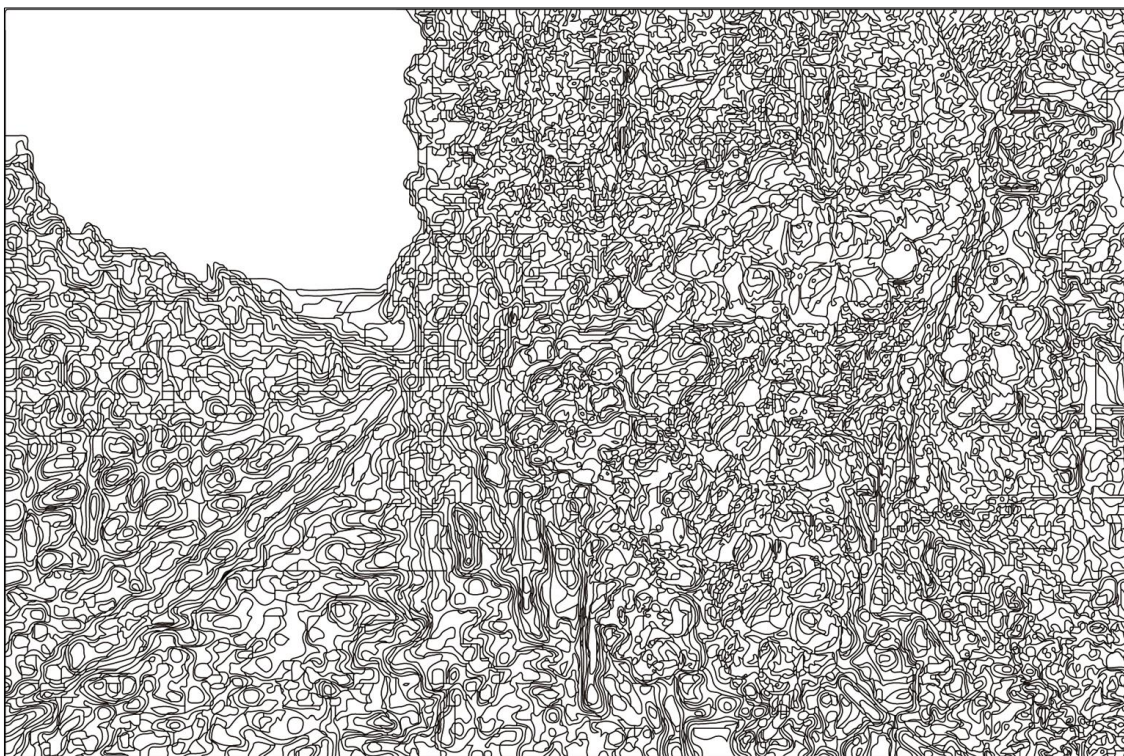
Obrázek č.18 Grafický návrh – panorama města Znojma (vnitřní strana materiálu)

Obrázek č.19 Grafický návrh – okurky

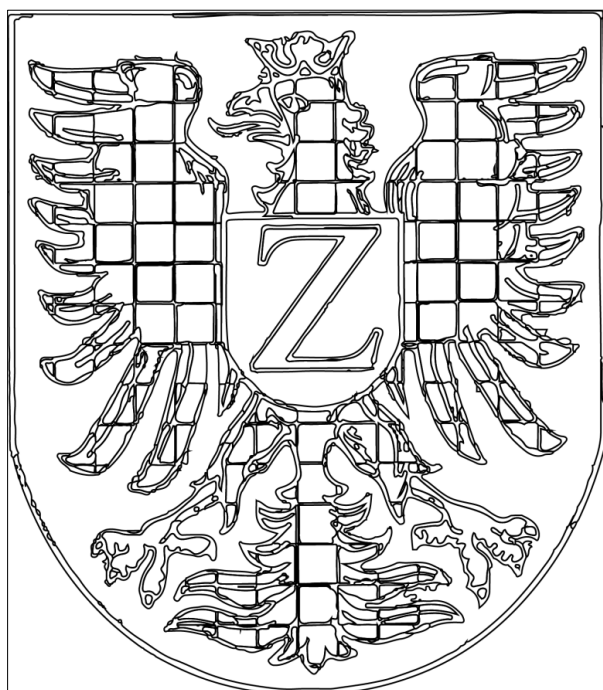
Obrázek č.20 Grafický návrh – víno

Obrázek č.21 Grafický návrh – vinice

Obrázek č.22 Grafický návrh – linie

Obrázek č.23 Grafický návrh – znojenský znak
(erb)

5.4 Výběr materiálů

Při výběru materiálů jsem chtěla docílit kombinace pevného, neprůsvitného materiálu a jemnějšího průsvitného materiálu. Už dopředu jsem měla jasnou představu toho, jak by měl výsledek vypadat a jaké techniky tisku bych ráda použila.

Zvolila jsem proto 100% polyester šíře 150 cm. Jeho hlavními vlastnostmi jsou hladkost, matnost, pevnost a zatemňovací schopnost, kterou má díky vrstvě černých vláken a nepropustí tedy žádné světlo. S tímto materiálem jsem pracovala již v minulosti, tudíž jsem věděla, jak s ním pracovat a jaký účinek má technika sublimačního tisku, kterou jsem vzhledem ke složení materiálu zvolila.

Jako druhý materiál jsem vybrala 100% hedvábí šíře 145 cm. Tento materiál je velice lehký a průsvitný a přesně tak vyhovuje mým požadavkům. Přírodní materiál jsem zvolila také proto, že jsem chtěla využít techniky sítotisku.

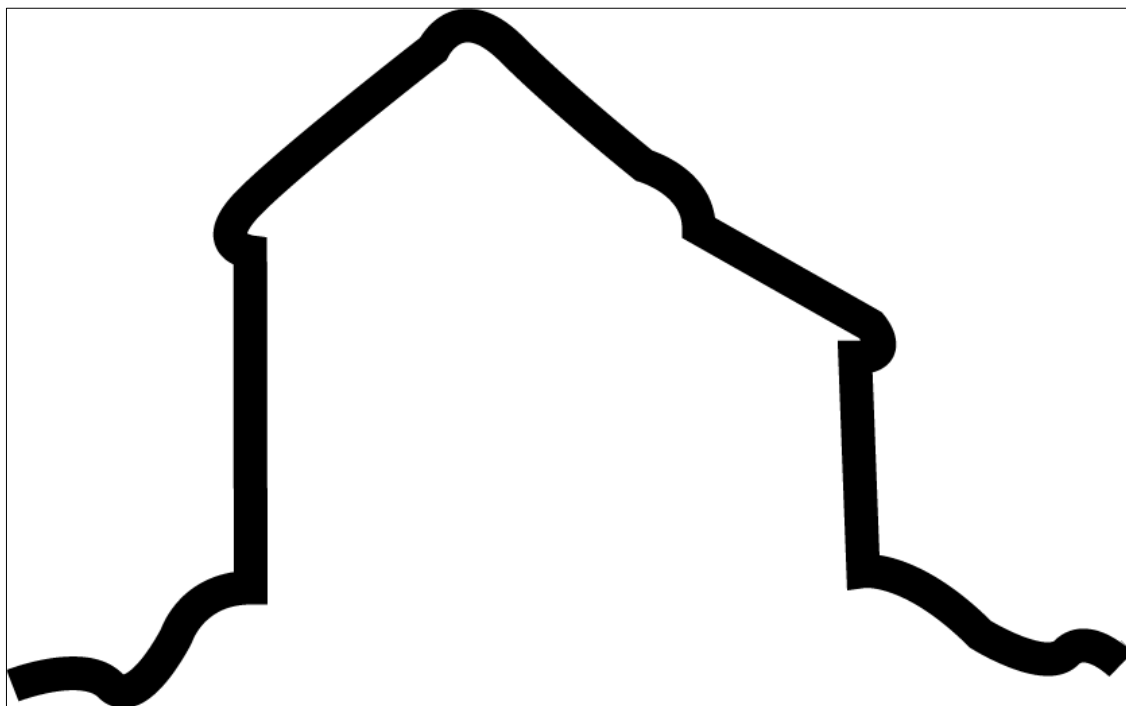
Obrázek č.24 100% Polyester

Obrázek č.25 100% Hedvábí

5.5 Sítotisk

V rámci této techniky jsem používala dvě techniky tisku, a to osvit a šablonu, i když cíl je vlastně stejný. Před samotným sítotiskem jsem vybrala síta, která budu používat, a rozdělila jsem kresby, které jsem chtěla osvítit přímo na síta a které jsem tiskla přes šablonu. Na základě rozměrů vybraných sít jsem si poté upravila kresby v grafickém programu na velikost odpovídající vybranému sítu. Vše bylo vytisknuto ve firmě LIVOX. Kresby na osvit jsem nechala dvakrát vytisknout, a to na pauzovací papír na laserové tiskárně RICOH MP W6700SP. Kresby, ze kterých jsem chtěla vytvořit šablony, jsem nechala vytisknout ve formátu A3 na silnou čtvrtku ve vysoké gramáži 300g/m², ze které jsem poté pomocí řezáku vyřezala jednotlivé šablony.

Obrázek č.26 Grafický návrh –šablona

V tiskařské dílně textilní fakulty jsem si poté připravila síta, která se musela nejdříve odmastit. Odmaštění je velmi důležité, neboť emulze, kterou jsem později nanášela na síta, musí dobře přilnout. Odmaštěné síto jsem poté vysušila.

Existuje několik druhů emulzí, které můžeme použít. V případě praktického výstupu byla použita emulze FOTECOAT 1669 od firmy FOTECOAT, která je citlivá na světlo, a proto byla nanášena v tmavé místnosti. Poté jsem napnuté síto nechala uschnout. Pro jistotu jsem pro vysušení použila fén na vlasy, který musí být v bezpečné vzdálenosti od síta. Urychlila jsem tak proces sušení a zajistila jsem vysušení každého místa.

Obrázek č.27 Emulze

Emulzi jsem nalila do speciálního korýtku, které slouží k nanášení emulze. Korýtko s emulzí jsem přiložila přímo na síto a tahem směrem nahoru jsem se snažila emulzi nanést rovnoměrně. Síto se touto emulzí natahuje z obou stran.

Obrázek č.28 Emulze v korýtku

Obrázek č.29 Nanášení emulze na síto

Zatímco jsem nechávala síta uschnout, připravila jsem si vytištěné kresby na pauzovacím papíru. Aby se kresba dobře osvětila, nechala jsem každou kresbu vytisknout dvakrát. Vzala jsem dvě stejné kresby a pomocí papírové lepicí pásky jsem je spojila k sobě. Poté jsem tyto kresby donesla do tmavé místnosti, kde se nacházel velký osvitový rám a přístroj na osvětlení AEROTERM QUICK STAR 2500 s příkonem 2500W.

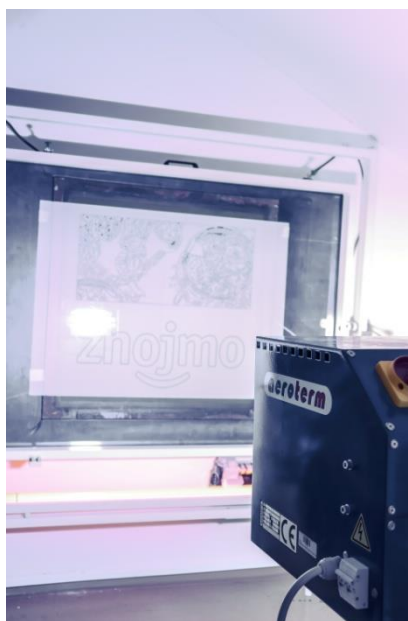
Pauzovací papír s kresbou jsem položila na sklo a vyměřila jsem, jak umístím síto s emulzí, aby se kresba osvítila. Následně jsem položila síto tak, aby leželo správně - síťovinou na kresbě. Ujistila jsem se, že nikde nic nepřechuže a je v co nejtěsnějším kontaktu. Následně jsem vložila hadičku odsávající veškerý vzduch do síta a zavřela jsem velký rám. Zmáčkla jsem knoflík, pomocí kterého hadička odsála veškerý vzduch a zajistila tak naprosté přilnutí kresby na síto, což je velmi důležité. Pokud by se neodsál všechnen vzduch a vznikla by mezera, světlo by špatně osvítilo kresbu.

Obrázek č.30 Vakuový rám

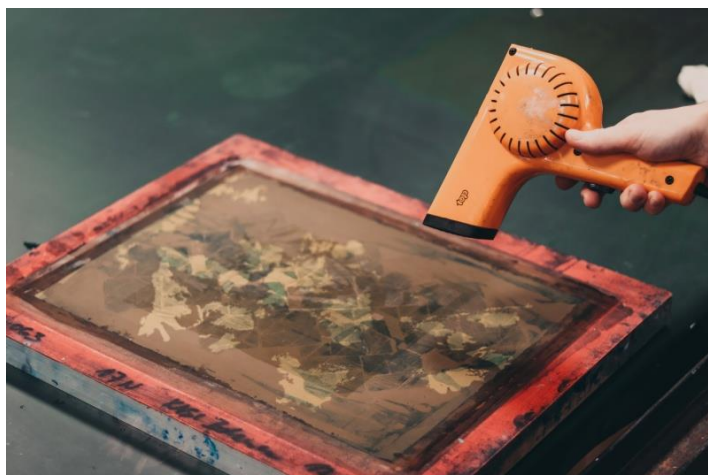
Naštěstí vše vypadalo v pořádku. Mohla jsem tedy dát vakuový rám do horizontální polohy a zapnout přístroj, který zajišťuje osvětlení síti pomocí halogenové žárovky.

Poté jsem měla cca 30 sekund na to, abych se ujistila, že v místnosti není žádné další síto a že je zde tma. Následně jsem odešla z místnosti. Každé síto jsem osvicovala přibližně 5 minut a 30 sekund. Doba osvitu se odvíjí například od síly zdroje osvitu, vzdálenosti přístroje nebo od stáří emulze.

Obrázek č.31 Přístroj na osvětlení síť AEROTERM QUICK STAR 2500

Jakmile jsem osvětila všechna síta, přesunula jsem se ke dřezu, kde jsem síta nejdříve houbičkou a vlažnou vodou omyla z obou stran a poté jsem je přesunula do sprchy, kde jsem je znovu umyla z každé strany za pomoci vysokotlakového čističe. Musíme však stát v bezpečné vzdálenosti od síť. Kdybychom s tzv. vodní wapkou stáli velmi blízko osvěcovanému sítu a tlak vody by byl velmi silný, mohli bychom kresbu na osvěcovaném sítu zničit. Síta jsem dobře vysušila fénem.

Obrázek č.32 Vysoušení síť

Po důkladném vysušení síť jsem se přesunula k dalšímu kroku. Na velký stůl jsem si rozprostřela a pomocí papírové pásky připevnila materiál, který jsem ještě před tiskem vyprala a důkladně vyžehlila, jelikož se jednalo o 100% hedvábí, které má tendenci se velmi mačkat. Poté jsem si připravila barvy, které jsem chtěla k tisku použít. Přesunula jsem se k lednici, kde se skladují hotové barvy, a vzala jsem černou barvu. Na stole jsem již měla rozprostřený materiál, který jsem zkontrolovala, zda je vypnutý, aby se později při tisku něco nepokazilo.

Položila jsem síť na materiál, vzala kelímek s již připravenou barvou a pomocí lžice jsem barvu nanesla (navrstvila) po celé horní šířce síť. Pomocí speciální stěrky jsem barvu po motivu rozetřela. Vždy musíme barvu roztírat pouze v jednom směru, aby se nám motiv nezdvojit. Taktéž jsem musela při roztírání na motiv mírně tlačít, aby se barva protlačila na druhou stranu, tedy na materiál. Barvu jsem se snažila rozetřít po celé osvětlené kresbě. Jakmile jsem tento proces dokončila, vrátila jsem přebytečnou barvu pomocí lžice zpět do kelímku a opatrně jsem rám sejmula. Ihned jsem síť dala do sprchy a všechny pořádně vymyla pomocí vodní wacky, aby nikde nezůstala žádná barva.

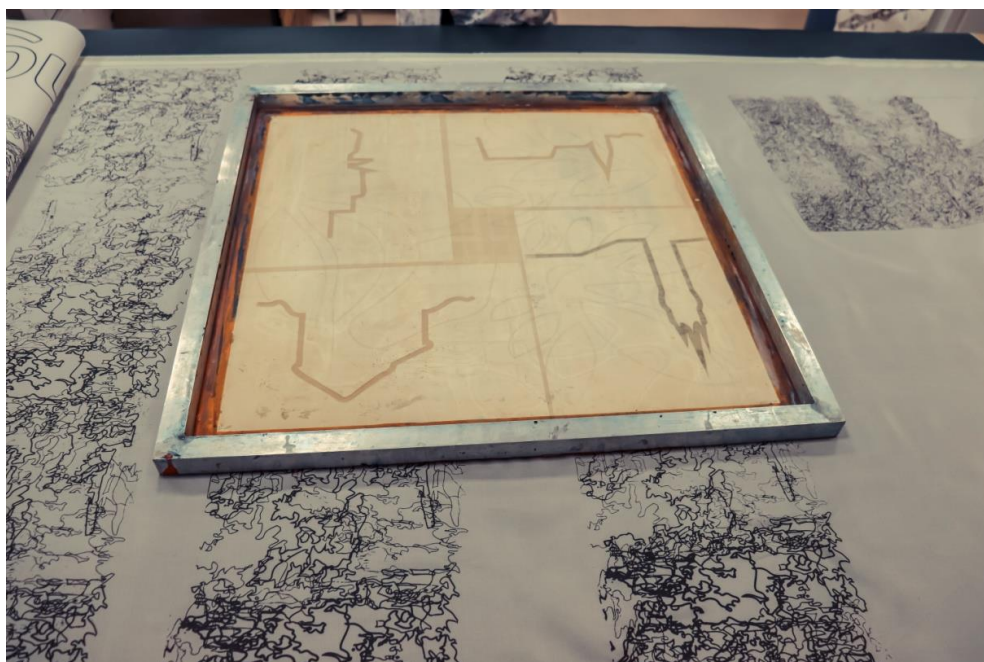

Obrázek č.33 Potisknuté hedvábí

5.6 Tisk pomocí šablony

Jakmile bylo vše natisknuto pomocí osvícených sít a síta vymytá, začala jsem se připravovat na tisk přes šablonu. Kresby, které byly určeny pro vytvoření šablon, jsem nejdříve nechala vytisknout, a za pomoci řezáku a nůžek jsem vytvořila šablony určené pro tisk. U tohoto druhu tisku je nevýhodné, že se šablony z papíru mohou použít pouze jednou. Šablony byly vytvořeny a já mohla připravit požadovanou barvu. Připravila jsem kelímek, ve kterém jsem barvu později chtěla uschovat v lednici, a lžící, kterou jsem použila na míchání barvy. Nejdříve jsem nabrala Newtex White 299, což je vodou ředitelná krycí pasta. Důležité bylo, aby výsledný tisk alespoň z části překryl již natištěný vzor. K této pastě jsem přidala žluto-zlatý pigment Cromatex 2000 od italské firmy Graeco a vše důkladně zamíchala. Postupně jsem přidala trošku hnědé barvy, dokud jsem nedosáhla požadované okrové barvy.

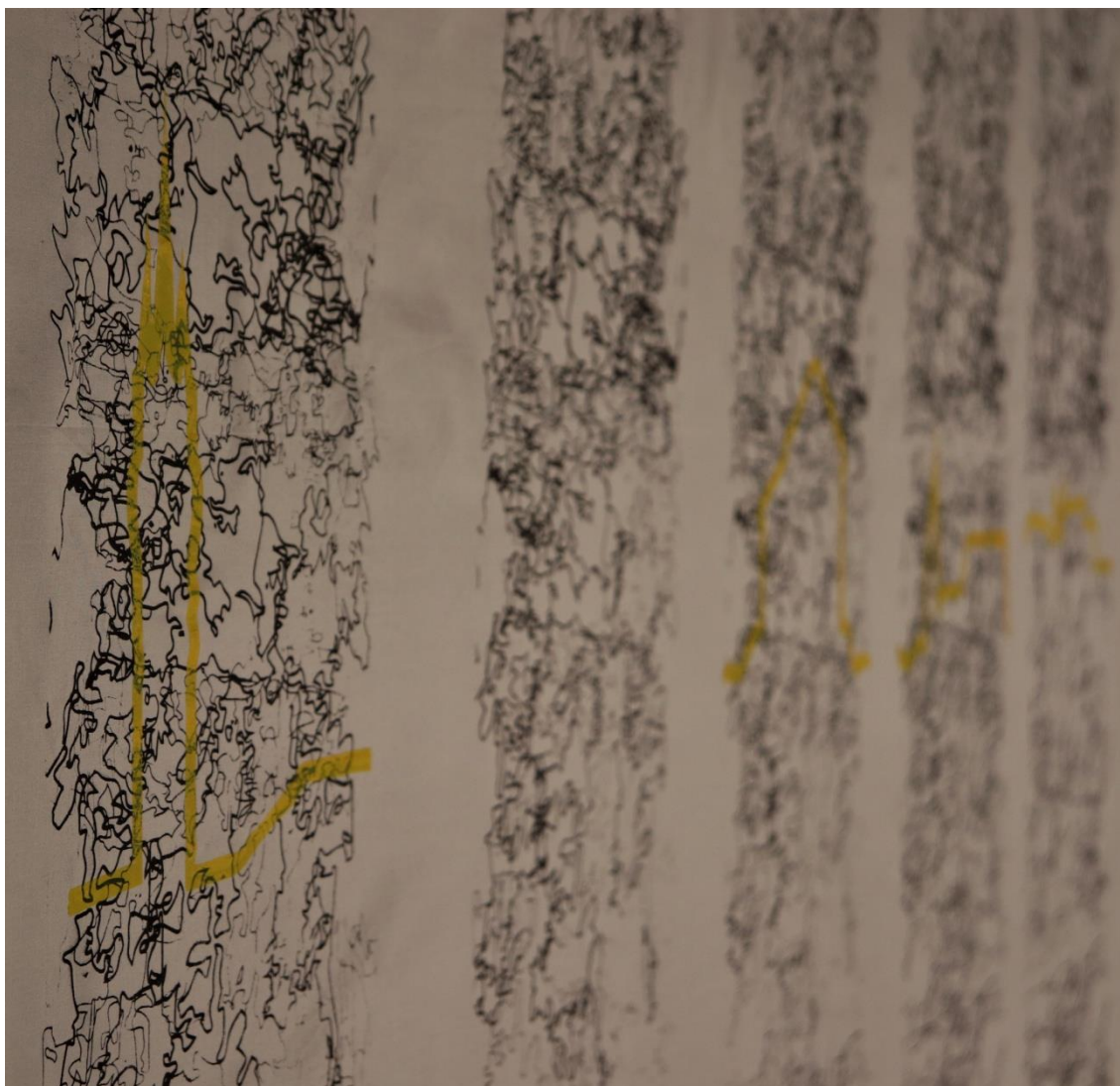
Dalším krokem bylo připevnit vytvořené šablony na síta. Papírovou páskou jsem šablonu přilepila na síto a okolí kolem šablony vykryla pomocí balicího papíru. Jakmile bylo vše připraveno, začala jsem s procesem tisku. Položila jsem síto na materiál, lžící nanasla barvu na síto a pomocí stěrky jsem barvu rozetřela. Tentokrát bylo potřeba zatlačit na stěrku o trošku více, jelikož byla šablona z pevné čtvrtky. Bylo potřeba, aby barva prošla sítím a nevznikly nedotisky. Přebytkovou barvu jsem vrátila zpět do kelímku, síto vymyla a vysušila a začala připravovat další šablonu. Tento proces jsem provedla pětkrát.

Obrázek č.34 Připravené šablony na sítotisk

Po natisknutí všeho potřebného a vymytí sít bylo nutné všechna síta znovu odmastit pomocí chemikálie. Na odmaštění jsem použila jarovou vodu. Síto odmašťujeme za použití houbičky po dobu pěti minut a následně důkladně osprchujeme.

Abych docílila toho, že mi tisk po vyprání materiálu nezmizí, musela jsem natištěné kresby přezehlít žehličkou. Tím jsem provedla tepelnou fixaci.

Obrázek č.35 Potisknuté hedvábí pomocí osvitů a šablon

5.7 Sublimační tisk

Tento druh tisku jsem zvolila kvůli materiálu, který jsem chtěla použít. Vybraný materiál byl 100% polyester. Právě při potisku textilií z polyesteru nebo jeho směsí se sublimační tisk používá. Než jsem však začala se samotným procesem, musela jsem připravit grafický návrh, který se na materiál později přenášel. Prvotní návrhy vznikaly tužkou na papír. Později jsem tyto návrhy naskenovala a překreslila v grafickém programu Illustrator, kde jsem si s návrhy hrála a zkoušela různé linie a skládání linií, dokud jsem nedocílila výsledné kresby. Nakonec jsem připravila dvě verze, jednu pro vnitřní stranu materiálu a druhou pro vnější. Vše bylo nejdříve vytvořeno v barevném modelu CMYK, avšak univerzitní tiskárna vyžaduje RGB, tudíž se vše muselo převést do RGB. Jakmile bylo vše připraveno, mohlo se začít tisknout na přenosový papír na tiskárně JV4 – 130 COLOR INKJET PLOTTER. Jelikož bylo potřeba potisknout celkově přibližně 11-12 metrů papíru a vzor byl na tisk poněkud náročný, prvních 6 metrů trvalo vytisknout přibližně 12 hodin.

Obrázek č.36 Tisk na přenosový papír na tiskárně JV4 – 130 COLOR INKJET PLOTTER

Papír se během tisku namotával na roli, kterou jsem po dokončení tisku přenesla do tiskařské dílny, kde už byl připraven materiál, taktéž namotaný na roli. Při odřezu papíru od tiskárny jsem si nechala více papíru na přípravu tzv. šipky, pomocí které se materiál navádí do kalandrovacího stroje. Nejdříve jsem na stůl položila materiál, na který jsem tiskem dolů položila přenosový papír.

Materiál i papír jsem k sobě ručně přišila, aby nedošlo k posuvu materiálu či papíru při navádění do kalandrovacího stroje. Poté jsem obě role přenesla do dílny, ve které se nacházel kalandrovací stroj Texart CS – 64, a role jsem připevnila do spodní části stroje. Pomocí vytvořené šipky jsem navedla materiál s přenosovým papírem do stroje a kontrolovala, zda jde materiál i s papírem do stroje rovnoměrně.

Obrázek č.37 Šipka pro lepší navedení materiálu do stroje

Jakmile se z druhé strany stroje ukázal materiál, přilepila jsem ho pomocí papírové pásky na další roli, abych zajistila návin materiálu rovnou na roli a lépe se mi s materiálem pracovalo. Po vydařeném potisknutí jedné strany materiálu následoval stejný postup přípravy materiálu a přenosového papíru, a to na druhé straně materiálu. Tentokrát jsem při navádění materiálu do kalandrovacího stroje přidala ještě jeden speciální papír, který se naváděl z vrchní části stroje tak, abych zabránila případnému poškození tisku na již potisknuté straně materiálu. Poté jsem materiál znovu namotala na roli a odpárala přišitý přenosový papír. Přenos tisku na materiál probíhal při teplotě 190 °C.

Obrázek č.38 Výsledná potištěná textilie

5.8 Finální realizace

Hedvábí jsem po natištění a zafixování rozstříhala na pruhy tak, abych mohla vytvořit finální podobu práce. Na vrchní části každého pruhu jsem ušila 6 cm široký tunel, abych později mohla tyto pruhy zavěsit na již vytvořenou kruhovou konstrukci. Stejný postup s 6 cm širokým tunelem následoval také u polyesteru. U tohoto materiálu jsem však začistila okraje v rozstříhnuté části materiálu. Vše jsem šila na šicím stroji průhledným monofilem. Po nasunutí materiálů na konstrukci a finálním polohování jsem musela do polyesteru udělat díry v místech, kde se nacházejí šrouby s očky, pro možnost zavěšení a vzájemné spojení obou kruhů. Poté jsem pomocí ocelových drátů celou konstrukci i s materiálem vytáhla do vzduchu a zavěsila.

Obrázek č.39 Realizace zavěšení

6 Fotodokumentace

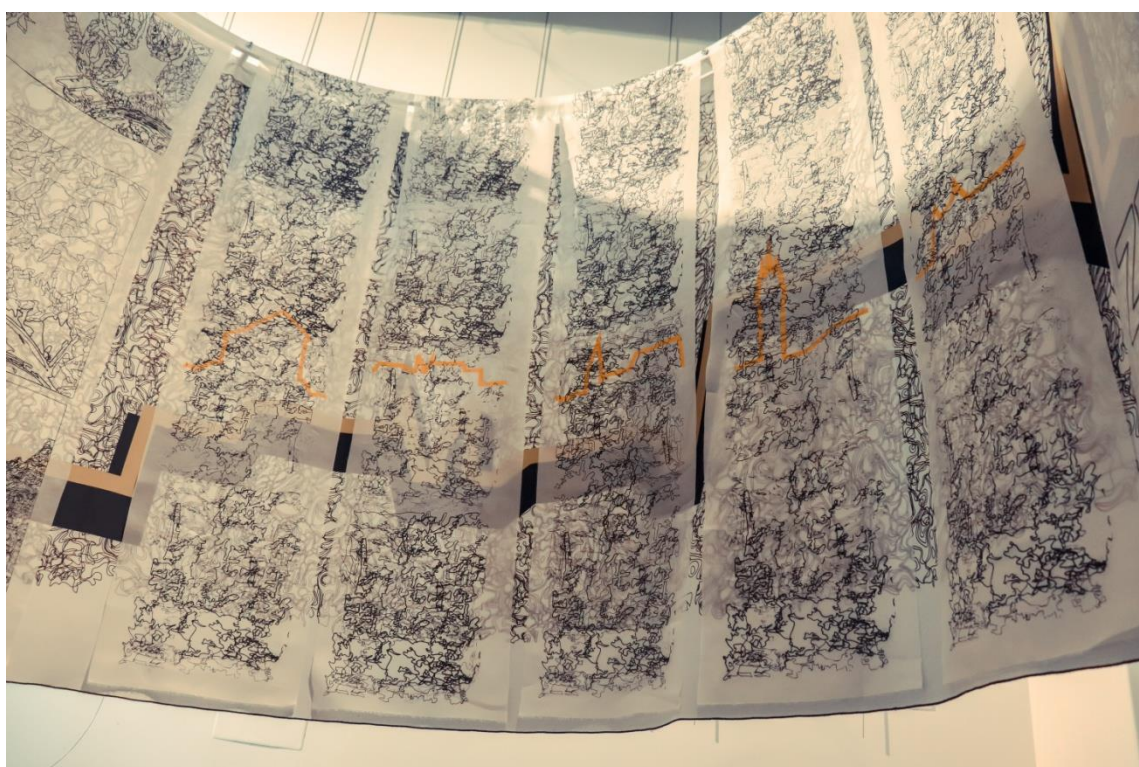
Obrázek č.40 Nespojená část konstrukce

Obrázek č.41 Konstrukce s materiálem

Obrázek č.42 Detail materiálu zavěšeném na konstrukci

Obrázek č.43 Výsledná autorská práce (památky)

Obrázek č.44 Výsledná autorská práce (okurky, víno, vinice)

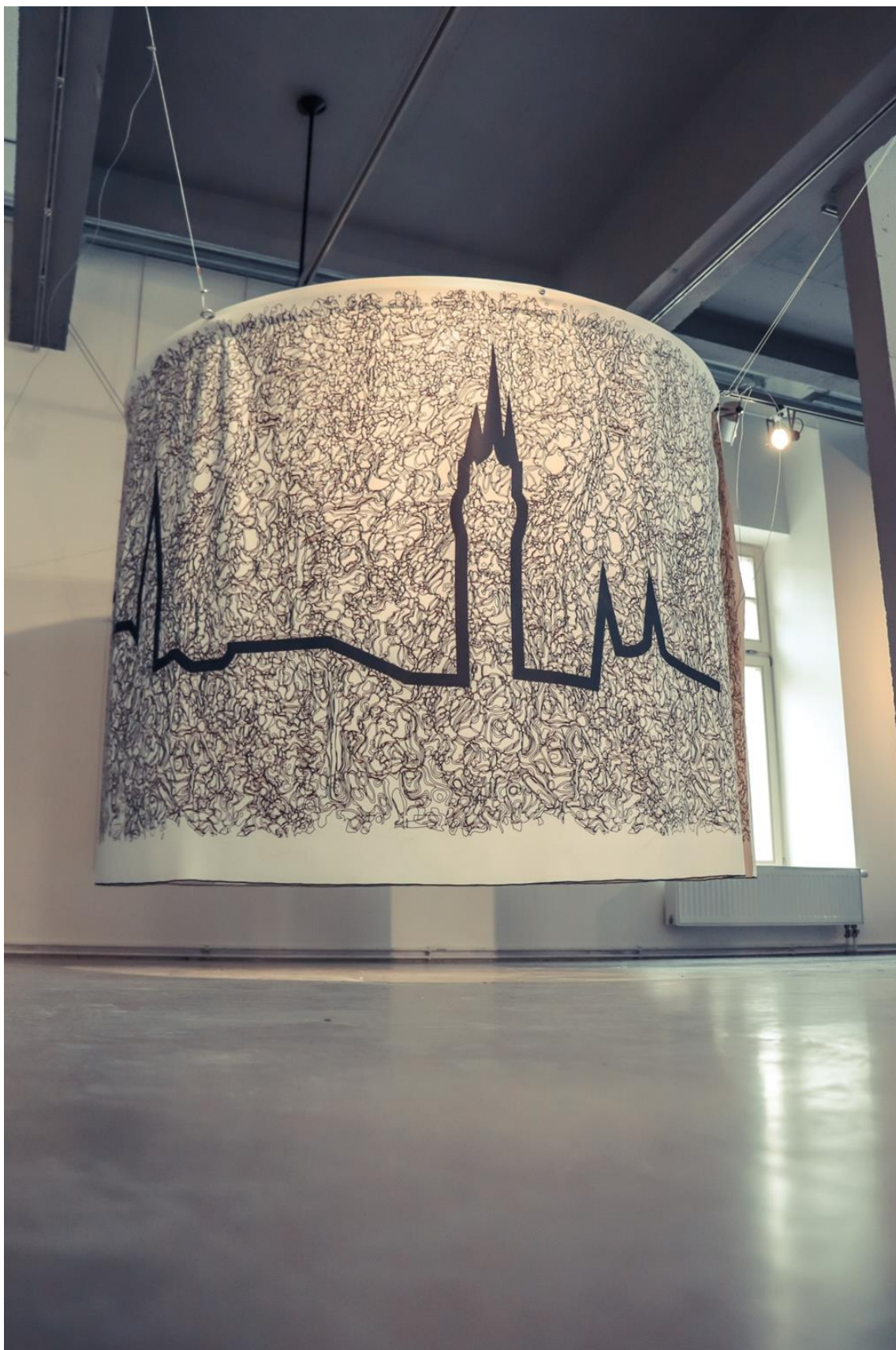
Obrázek č.45 Výsledná autorská práce (znojemský znak a nápis

Obrázek č.46 Výsledná autorská práce (pohled shora)

Obrázek č.47 Výsledná autorská práce (vnější pohled)

Obrázek č.48 Výsledná zavěšená autorská práce

ZÁVĚR

Tato bakalářská práce charakterizuje vybrané historické památky, které nejlépe přibližují stavby všech slohů od románského přes baroko až po secesi. Tyto památky postupem času prošly znovuzrozením a navrácením ke svému původnímu poslání.

Cílem práce bylo zpracovat vybrané téma tak, aby bylo použitelné v praxi pro veřejnost. Dále jsem chtěla tyto vybrané historické památky, které jsou pro Znojmo charakteristické, přetransformovat pomocí vlastní tvorby do samotné realizace potisknutí textilií prostřednictvím metod pro textilní tisk.

Praktická část podává zpětnou vazbu o procesu tvoření a metodách textilního tisku, které jsem pro vytvoření této práce zvolila. Hlavním motivem bylo vytvoření celé grafiky v jednoduchých liniích doplněných složitějšími liniemi jako pozadí.

K vytvoření praktického výstupu mi velmi pomohl půlroční studijní pobyt na škole Escola Superior de Artes e Design v Portugalsku, kde jsem se naučila, jak pracovat v grafických programech. Získala jsem tak spoustu inspirace a zkusila si různé techniky tisku a barvení textilií. Jsem přesvědčena o tom, že tato zkušenost mě při tvorbě této práce velmi ovlivnila a dala mi pocit sebejistoty.

Jsem velmi ráda, že jsem si mohla vyzkoušet práci se stroji, se kterými jsem nikdy nepracovala. Vděčná jsem také za to, že jsem mohla přispět k “výzkumu“, jelikož se dříve na katedře designu proces sublimačního tisku na více materiálů najednou nikdy nezkoušel. I přes všechny problémy, se kterými jsem se během zpracování praktické části potýkala, jsem si proces navrhování a tvorby skutečně užila a dalo mi to nový směr při další tvorbě.

Seznam odkazů

- [1] **Janků, V. a kol.** *Historie Znojma v obrazech. Příběhy z historie a současnosti.* Nakladatelství K-Public, 2005. s.7
- [2] **Janků, V. a kol.** *Historie Znojma v obrazech. Příběhy z historie a současnosti.* Nakladatelství K-Public, 2005. s.7
- [3] **Líbal, D. a Havlík, L.** *Znojmo městská a památková rezervace a památky okolí.* 1. vyd. Sportovní a turistické nakladatelství v Praze. Brno, 1961. S. 6,7
- [4] **Filip, A. a kol.** *Znojmo od středověku po moderní dobu.* Nakladatelství K-Public, 2012. s. 63
- [5] **Filip, A. a kol.** *Znojmo od středověku po moderní dobu.* Nakladatelství K-Public, 2012. s. 63
- [6] **Janků, V. a kol.** *Historie Znojma v obrazech. Příběhy z historie a současnosti.* Nakladatelství K-Public, 2005. s. 125
- [7] **Svoboda, J.** *Turistický průvodce.* Richter Znojmo, 1990. s. 28
- [8] **Líbal, D. a Havlík, L.** *Znojmo městská a památková rezervace a památky okolí.* 1. vyd. Sportovní a turistické nakladatelství v Praze. Brno, 1961. s. 10
- [9] **Líbal, D. a Havlík, L.** *Znojmo městská a památková rezervace a památky okolí.* 1. vyd. Sportovní a turistické nakladatelství v Praze. Brno, 1961. s. 9
- [10] **Augusta, J.M.** *Rukověť badatelova.* Nakladatelství L. Bradáče, Praha 1927, s. 426
- [11] **Foít, P.** *Encyklopedie knihy. Starší knihtisk a příbuzné obory mezi polovinou 15. a počátkem 19. století.* Nakladatelství Libri ve spolupráci s Královskou kanonií Premonstrátů na Strahově, Praha 2006. s. 886
- [12] **Skarlantová, J. a Vechová, M.** *Textilní výtvarné techniky.* Vydalo nakladatelství Fraus, Plzeň, 2005. s. 59
- [13] **Rankin, Ch.** *Super trička. Sto způsobů, jak si vytvořit vlastní tričko.* Vydalo nakladatelství Apress, s.r.o. Frýdek-Místek, 2004. s. 175

Seznam použité literatury

1. **Augusta, J. M.** *Rukověť sběratelova*. Nakladatelství Ludvíka Bradáče. 1. svazek. Praha 1927. 1101 s.
2. **Filip, A. a kol.** *Znojmo od středověku po moderní dobu*. Nakladatelství K-Public. Brno, 2012. 141 s. ISBN 978-80-87028-10-0
3. **Frýdecká, E., Vařeková, J., Krotký, S.** *Textil-technika-současnost*. 1. vyd. Technická univerzita v Liberci. Liberec, 2005. 14 s. ISBN 80-7372-031-0.
4. **Foít, P.** *Encyklopedie knihy. Starší knihtisk a příbuzné obory mezi polovinou 15. a počátkem 19. století*. Nakladatelství Libri ve spolupráci s Královskou kanonií Premonstrátů na Strahově, Praha, 2006. 886 s. ISBN 80-7277-312-7
5. **Horák, F.** *Pět století českého knihtisku*. Odeon. Praha, 1968. 250 s.
6. **Janků, V. a kol.** *Historie Znojma v obrazech*. Příběhy z historie a současnosti. Nakladatelství K-Public, 2005. 296 s. ISBN 80-902504-7-5
7. **Jiříček, V.** *Příručka sítotisku a tamponového tisku*. Vydala firma Servis Centrum, s.r.o. 1. vyd. Brno, 1994. 186 s.
8. **Kuča, K.** *Města a městečka v Čechách na Moravě a ve Slezsku*. VIII. díl. Nakladatelství Libri. 1. vyd. Praha, 2011. 891 s. ISBN 978-80-7277-410-4
9. **Kybal, A.** *O textilním výtvarném projevu*. Státní pedagogické nakladatelství, n.p. 1.vyd. Praha, 1973. 168 s. 14-331-73
10. **Líbal, D. a Havlík, L.** *Znojmo městská a památková rezervace a památky v okolí*. 1. vyd. Sportovní a turistické nakladatelství v Praze. Brno, 1961. 87 s.
11. **Piller, B. Levinský, O.** *Malá encyklopedie textilních materiálů*. 2. doplněné vydání. Vydalo nakladatelství technické literatury. Praha, 1982. 232 s.
12. **Prášil, M., Šašková, J.** *Potiskování textilií. Návodů na cvičení*. 1. vyd. Technická univerzita v Liberci. Fakulta textilní.Liberec, 2008. 66 s. ISBN 978-80-7372-330-9
13. **Rankin, Ch.** *Super trička. Sto způsobů, jak si vytvořit vlastní vzor*. Vydalo nakladatelství Alpress, s.r.o. Frýdek-Místek, 2004. 206 s. ISBN 80-7362-019-7

14. **Richter, V., Samek, B. a Stehlík, M.** *Znojmo*. Odeon. 1. vyd. Praha, 1996. 203 s.
16. **Skarlantová, J., Vechová, M.** *Textilní výtvarné techniky*. Nakladatelství Fraus. 1. vyd. Plzeň, 2005. 208 s. ISBN 80-7238-319-1
17. **Svoboda, J.** *Turistický průvodce*. Richter Znojmo, 1990. 46 s.
18. **Voříšek, L.** *Znojemský kalendář*. 1. ročník. Nákladem tiskového výboru Znojmo, 1935. 111 s.

Internetové zdroje

www.toulky-znojemskem.cz

<http://www.fatym.com/>

<http://www.bohemia-privat.cz>

Seznam obrázků

Obrázek č. 1 Nejstarší pohled na Město Znojmo z roku 1523

Zdroj: Státní Okresní archiv Znojmo, Divišovo náměstí 172/5 (scan)

Obrázek č. 2 Historický pohled na Rotundu svaté Kateřiny

Zdroj: Státní Okresní archiv Znojmo, Divišovo náměstí 172/5 (scan)

Obrázek č. 3 Historický pohled na Rotundu svaté Kateřiny z pozdější doby

Zdroj: Státní Okresní archiv Znojmo, Divišovo náměstí 172/5 (scan)

Obrázek č. 4 Pohled na Rotundu svaté Kateřiny v dnešní době

Zdroj: vlastní fotografie

Obrázek č. 5 Celkový pohled na znojemský hrad

Zdroj: Státní Okresní archiv Znojmo, Divišovo náměstí 172/5 (scan)

Obrázek č. 6 Pohled na kostel svatého Mikuláše z radniční věže

Zdroj: http://fatym.com/storage/200911241433_pamatka-znojmo-kostel-sv_mikulase-1z.jpg

Obrázek č. 7 Pohled na kostel svatého Mikuláše a faru od Rotundy sv. Kateřiny

Zdroj: vlastní fotografie

Obrázek č. 8 Historický pohled na radniční věž

Zdroj: Státní Okresní archiv Znojmo, Divišovo náměstí 172/5 (scan)

Obrázek č. 9 Pohled na radniční věž v dnešní době

Zdroj: vlastní fotografie

Obrázek č. 10 Celkový pohled na Loucký klášter

Zdroj: <http://www.bohemia-privat.cz/en/tip-na-vylet/loucky-klaster-monastery-znojmo>

Obrázek č. 11 Celkový pohled na Znojmo

Zdroj: https://www.hotelhappystar.com/wp-content/uploads/letecka_fotka_znojmo.jpg

Obrázek č. 12 Znojenské okurky

Zdroj: <https://prima-receptar.cz/wp-content/uploads/2013/09/nakladane-okurky.jpg>

Obrázek č. 13 Vinice

Zdroj: <http://www.tyden.cz/obrazek/201107/4e245af5bad0a/crop-102827-vinobrani.jpg>

Obrázek č. 14 Půdorys Rotundy sv. Kateřiny ve Znojmě

Zdroj: Státní Okresní archiv Znojmo, Divišovo náměstí 172/5 (scan)

Obrázek č. 15 Návrh na vytvoření konstrukce (pohled shora)

Zdroj: vlastní návrh

Obrázek č.16 Návrh na vytvoření konstrukce a zavěšení materiálu (pohled zepředu)

Zdroj: vlastní návrh

Obrázek č.17 Grafický návrh – panorama města Znojma (vnější strana materiálu)

Zdroj: vlastní návrh

Obrázek č.18 Grafický návrh – panorama města Znojma (vnitřní strana materiálu)

Zdroj: vlastní návrh

Obrázek č.19 Grafický návrh – okurky

Zdroj: vlastní návrh

Obrázek č.20 Grafický návrh – víno

Zdroj: vlastní návrh

Obrázek č.21 Grafický návrh – vinice

Zdroj: vlastní návrh

Obrázek č.22 Grafický návrh – linie

Zdroj: vlastní návrh

Obrázek č.23 Grafický návrh – znojemský znak (erb)

Zdroj: vlastní návrh

Obrázek č.24 100% Polyester

Zdroj: <https://www.dumlatek.cz/produkt/zatemnovaci-latka-14/#&gid=null&pid=1>

Obrázek č.25 100% Hedvábí

Zdroj: vlastní fotografie

Obrázek č.26 Grafický návrh –šablona

Zdroj: vlastní návrh

Obrázek č.27 Emulze

Zdroj: vlastní fotografie

Obrázek č.28 Emulze v korýtku

Zdroj: vlastní fotografie

Obrázek č.29 Nanášení emulze na síto

Zdroj: vlastní fotografie

Obrázek č.30 Vakuový rám

Zdroj: vlastní fotografie

Obrázek č. 31 Přístroj na osvětlení sít AEROTERM QUICK STAR 2500

Zdroj: vlastní fotografie

Obrázek č. 32 Vysoušení sít

Zdroj: vlastní fotografie

Obrázek č. 33 Potisknuté hedvábí

Zdroj: vlastní fotografie

Obrázek č. 34 Připravené šablony na sítotisk

Zdroj: vlastní fotografie

Obrázek č. 35 Potisknuté hedvábí pomocí osvitů a šablon

Zdroj: vlastní fotografie

Obrázek č. 36 Tisk na přenosový papír na tiskárně JV4 – 130 COLOR INKJET PLOTTER

Zdroj: vlastní fotografie

Obrázek č. 37 Šipka pro lepší navedení materiálu do stroje

Zdroj: vlastní fotografie

Obrázek č. 38 Výsledná potištěná textilie

Zdroj: vlastní fotografie

Obrázek č. 39 Realizace zavěšení

Zdroj: vlastní fotografie

Obrázek č. 40 Nespojená část konstrukce

Zdroj: vlastní fotografie

Obrázek č. 41 Konstrukce s materiálem

Zdroj: vlastní fotografie

Obrázek č. 42 Detail materiálu zavěšeném na konstrukci

Zdroj: vlastní fotografie

Obrázek č. 43 Výsledná autorská práce (památky)

Zdroj: vlastní fotografie

Obrázek č. 44 Výsledná autorská práce (okurky, víno, vinice)

Zdroj: vlastní fotografie

Obrázek č. 45 Výsledná autorská práce (znojemský znak a nápis)

Zdroj: vlastní fotografie

Obrázek č. 46 Výsledná autorská práce (pohled shora)

Zdroj: vlastní fotografie

Obrázek č. 47 Výsledná autorská práce (vnější pohled)

Zdroj: vlastní fotografie

Obrázek č. 48 Výsledná zavěšená autorská práce

Zdroj: vlastní fotografie